

IV Pla de Polítiques de Dones a la comarca de l'Urgell 2017-2020

CONSELL COMARCAL DE L'URGELL

PRESENTACIÓ:

Al llarg de la història la dona ha pogut constatar la seva situació de desavantatge i discriminació en favor de l'home. D'aquesta manera, en diferents àmbits de la societat, ha patit aquest rebuig i s'ha vist perjudicada pels estereotips existents que li han impedit un desenvolupament equitatiu al del sexe contrari.

Les actituds discriminatòries, normes socials pautades, rols i estereotips, persisteixen en la nostra societat i impedeixen que el principi bàsic d'igualtat es dugui a la pràctica. A més es constata que el coneixement i l'aplicació de les lleis, tot i que necessari, és insuficient per a garantir-lo. Per tots aquests motius es fa palesa la importància de dissenyar i implantar plans de polítiques de dones.

Els organismes institucionals, a partir d'aquestes necessitats comencen a dur a terme polítiques i estratègies per lluitar contra aquesta situació de desigualtat. Es comencen a dissenyar plans d'acció positiva, per intentar aconseguir que les dones tinguin l'opció de participar lliurement en tots els àmbits, públic i privat, defensant els seus drets i lluitant per a la igualtat d'oportunitats.

L'àmbit local en molts aspectes es considera el més adequat per a l'aplicació de polítiques de transformació social, per la proximitat a les entitats i a les persones de la comunitat. Aquest fet suposa molts avantatges, per una banda la proximitat fa que hi hagi un major coneixement de la realitat i de les mancances socials, fent més viable i més real la diagnosi. A la vegada, les eines i els mecanismes d'intervenció són més eficaços per la major facilitat d'implantació i seguiment.

Des de la creació de l'Institut Català de les Dones (ICD), al 1989, el govern de la Generalitat ha aprovat sis plans d'igualtat d'oportunitats com a instruments bàsics per l'articulació de les polítiques públiques d'igualtat de gènere. Actualment a Catalunya l'ICD és l'organisme encarregat d'impulsar l'elaboració de Plans de polítiques de dones a les administracions locals, a través del Pla estratègic de polítiques de dones 2012-2015. Aquest conté diferents actuacions pensades per contribuir a la consecució dels canvis necessaris que permetin una relació més equilibrada entre dones i homes en tots els àmbits. El Pla recull el compromís de tots els departaments del Govern per a afavorir l'avenç cap a una Catalunya més justa i equilibrada.

El plantejament és que cada organització dissenyi el seu pla de polítiques de dones a mida, en funció de la situació en què es troba la població de referència, i dels recursos disponibles. Per aquest motiu és molt important realitzar un diagnòstic de la situació, centrant l'estudi en les desigualtats entre els homes i les dones de la comarca o municipi d'acció. A més, tots els plans han de seguir el criteri de la transversalitat, entès com la necessitat d'incorporar la perspectiva de

gènere a totes les polítiques i actuacions, i com la promoció de mesures específiques adreçades a les dones.

El **Pla de Polítiques de dones** ha de ser una eina destinada a reflectir les desigualtats en els diferents àmbits econòmics i socials de la comarca de l'Urgell i a la vegada proposar mesures i accions per a intentar disminuir o eliminar aquestes desigualtats. També es planteja com a objectiu incrementar la presència de la dona en tots els àmbits on es detecti una mancança i donar suport a les dones, tant de manera personal com col·lectiva, incentivant l'intercanvi d'experiències, de suport i de coneixement.

El Pla de Polítiques de Dones a la comarca de l'Urgell ha estat elaborat com una iniciativa del Consell Comarcal de l'Urgell, i s'emmarca dins del Pla estratègic de polítiques de dones 2012-2015 de l'Institut Català de les Dones. Aquest **IV Pla de Polítiques de dones** que està plantejant el **Consell Comarcal de l'Urgell**, constitueix la continuïtat i millora de l'anterior Pla. El procés d'elaboració s'ha construït a partir de l'experiència de l'equip del Consell Comarcal de l'Urgell i de les aportacions i serveis que ofereixen les diferents àrees del Consell Comarcal, els Ajuntaments de la comarca, les associacions de dones, centres i recursos educatius i diferents entitats i organismes de la comarca que han col·laborat en l'elaboració d'aquest pla.

Un dels objectius principals del IV Pla de Polítiques de dones és fomentar la implementació de polítiques d'igualtat als organismes, institucions i administracions públiques de la comarca, alhora que les accions que es duguin a terme siguin participades per la majoria de les entitats representatives; i la seva acció principal és difondre el Pla als ajuntaments de tots els municipis, associacions de dones, centres educatius, diferents entitats i organismes de la comarca i a la població en general.

Aquest Pla s'ha ideat en **cinc apartats** per tal de centrar cadascun en la seva temàtica. La primera part és introductòria i ens informa dels aspectes conceptuals i del marc legislatiu. També explica els eixos i àmbits d'actuació de forma general i la metodologia que s'ha aplicat. En l'apartat de coneixement i anàlisi de la realitat es detallen els serveis, programes i accions, un cop revisats, que es fan en cada àmbit d'actuació per afavorir la igualtat entre dones i homes, alhora que es mostren els punts forts i febles un cop avaluats. La tercera part mostra la revisió, valoració i prioritització de les accions de l'anterior Pla i la proposta de noves accions per a cadascun dels àmbits d'actuació. Posteriorment s'exposa la forma de seguiment i avaluació de cada actuació duta a terme i per últim s'ha fet un recull amb les aportacions i opinions de les persones que han participat en l'elaboració d'aquest Pla.

INDEX

1. INTRODUCCIÓ	
1.1 Marc teòric i conceptual	4
1.2 Marc legislatiu	5
1.3 Eixos i àmbits d'actuació	11
1.4 Línies metodològiques	12
2. CONEIXEMENT I ANÀLISI DE LA REALITAT	
2.1 Anàlisi de les característiques socio-demogràfiques de la comarca	14
2.2 Administració pública	15
2.3 Participació i Associacionisme	21
2.4 Cultura i Oci	24
2.5 Educació	26
2.6 Formació	36
2.7 Treball	39
2.8 Salut i qualitat de vida	47
2.9 Immigració i cohesió social	55
2.10 Intervenció contra la violència de gènere	58
3. OBJECTIUS i ACCIONS	
3.1 Administració pública	66
3.2 Participació i Associacionisme	67
3.3 Cultura i Oci	69
3.4 Educació	69
3.5 Formació	70
3.6 Treball	73
3.7 Salut i qualitat de vida	75
3.8 Immigració i cohesió social	77
3.9 Intervenció contra la violència de gènere	78
4. SEGUIMENT i AVALUACIÓ	
4.1 Seguiment	80
4.2 Avaluació	81
5. VALORACIÓ	
5.1 Aportacions	83
5.2 Agraïments	86

1. INTRODUCCIÓ

1.1 Marc teòric i conceptual

La igualtat de gènere

El sexe i el gènere són dos conceptes que sovint duen a confusió. El **sexe** s'entén com la constitució biològica diferent entre homes i dones. El **gènere** és la construcció social basada en les diferències biològiques entre els sexes. És per tant, una construcció sociocultural i varia segons el tipus de cultura, societat i moment històric.

La **igualtat de gènere** s'entén com una relació d'equivalència independentment del sexe de les persones. Es defineix com la capacitat de les dones i homes per a mobilitzar i gestionar recursos domèstics, comunitaris, nacionals i internacionals sobre bases igualitàries.

Significa la mateixa acceptació de les diferències entre dones i homes i dels rols que es desenvolupen a nivell social. Per tant, inclou el dret de ser diferent, sense que aquesta diferència suposi relacions desiguals de poder entre els sexes. En cap cas no pot esdevenir un factor de desigualtat, de subordinació, o implicar una jerarquització d'un gènere respecte l'altre.

La **igualtat d'oportunitats** és la política que pretén assegurar un accés equitatiu a l'ocupació i a les opcions professionals si es disposen dels mateixos coneixements, habilitats i requisits individuals per a l'accés, eliminant les barreres discriminatòries.

La igualtat de dret és la igualtat formal davant la llei, per la qual es garanteix la l'equiparació de les dones i els homes mitjançant mesures administratives.

La transversalitat de gènere (gendermainstreaming)

El "gendermainstreaming" o transversalitat és una estratègia que consisteix en la integració sistemàtica de la igualtat d'oportunitats entre les dones i els homes en l'organització i la seva cultura, en els programes, en les polítiques i en les pràctiques a tots nivells. Implica incorporar la perspectiva de gènere en totes les polítiques i actuacions per tenir en compte les necessitats i els interessos tant de les dones com dels homes.

Aquest concepte ha esdevingut en els últims anys una de les estratègies predominants per a la igualtat de gènere pel seu potencial revolucionari, ja

que permet avançar cap a un enfocament més dirigit a la promoció de canvis estructurals a partir de la integració de la perspectiva de gènere en tots els àmbits polítics i en tots els nivells de definició, implementació i avaluació de les polítiques i accions.

L'aplicació de la transversalitat de la perspectiva de gènere i de les dones a les polítiques públiques significa que els poders públics han d'integrar el reconeixement de l'existència de dones i homes al conjunt de les seves polítiques, per tal que aquestes responguin a les realitats, oportunitats, necessitats i expectatives dels dos sexes, i, alhora, tenir en compte que els canvis necessaris per millorar la societat han d'impactar positivament sobre els dos grups de població. Es tracta de planificar, executar i avaluar polítiques, a partir del concepte d'igualtat, tot donant valor a les aportacions de les dones en la construcció, el manteniment i la transformació de la societat.

1.2 Marc legislatiu

El dret de totes les persones a la igualtat i a la no discriminació és un dret universal. La igualtat d'oportunitats entre homes i dones està recollida en el marc legal de la Unió Europea, d'Espanya i de Catalunya.

Un referent important per a la consecució dels drets de les dones és la **IV Conferència Mundial de les Dones de Beijing** al 1995, on es va crear la **Plataforma d'Acció fins al 2000**, i la **Declaració de Beijing**. En aquests documents es reflecteix la necessitat d'implicar totes les institucions i organismes públics, estatals i locals i a tota la societat, en la lluita pels drets de les dones i la millora de la seva situació.

El març de **2010 va tenir lloc a la seu de les Nacions Unides a Estats Units, la NGO Global Forum for Women que revisa la Plataforma de Beijing**, any 1995. Les veus eren crítiques amb el paper de la institució en el lideratge de la implementació, a tots els Estats membres, del Pla d'acció aprovat a Beijing l'any 1995. Es reclamava el lideratge per fer-ho i, en aquest sentit, es reclamava el canvi del Secretari General de Nacions Unides així com una reforma de la institució. El Consell Nacional de Dones hi va participar com a organisme amb estatus consultiu especial del Consell Econòmic i Social de Nacions Unides.

Els temes tractats han estat sobre l'empoderament de les ONG de dones com a reconeixement de la necessitat d'empoderament de les dones, així com l'anàlisi de la violència contra les dones i les nenes, el Patriarcat i la salut de les dones, així

com els efectes del canvi climàtic sobre la vida de les dones.

1.2.1 Normativa de la Unió Europea

Des de l'any 1997, el Tractat de les Comunitats Europees obliga expressament a eliminar les desigualtats i a promoure la igualtat entre dones i homes en totes les activitats i els objectius de les institucions comunitàries. Igualment s'aplica la integració de la perspectiva de gènere, és a dir, la incorporació dels aspectes relacionats amb la igualtat entre dones i homes en totes les fases de les polítiques comunitàries.

A partir de l'entrada en vigor del **Tractat d'Amsterdam el 1999**, la igualtat entre dones i homes es consagra com un principi fonamental en la normativa europea, segons l'article 2 i l'apartat 2 de l'article 3 del Tractat constitutiu de la Comunitat Europea.

- Art. 2: La Comunitat tindrà per objectiu promoure, mitjançant l'establiment d'un mercat comú i d'una unió econòmica i monetària i mitjançant la realització de les polítiques o accions comunes contemplades en els articles 3 i 4, un desenvolupament harmoniós, equilibrat i sostenible de les activitats econòmiques en el conjunt de la Comunitat, un alt nivell de treball i de protecció social, la igualtat entre l'home i la dona, un creixement sostenible i no inflacionista, un alt grau de competitivitat i de convergència dels resultats econòmics, un alt nivell de protecció i de millora de la qualitat del medi ambient, l'augment del nivell i qualitat de vida, la cohesió econòmica i social i la solidaritat entre els Estats membres.

- Art. 3: En totes les activitats contemplades en el present article, la Comunitat es fixarà l'objectiu d'eliminar les desigualtats entre l'home i la dona i promoure la seva igualtat.

També a l'article 141 d'aquest tractat, i en particular a l'apartat 3, podem trobar referències específiques a la igualtat d'oportunitats, i a la igualtat de tracte entre homes i dones en aspectes de contractació i ocupació.

- Art. 141: ap. 3: El Consell segons el procediment previst en l'article 251 i prèvia consulta al Comitè Econòmic i Social, adoptarà mesures per a garantir l'aplicació del principi d'igualtat d'oportunitats i igualtat de tracte per a homes i dones en assumptes de treball i ocupació, inclòs el principi d'igualtat de retribució per un mateix treball o per un treball d'igual valor.

La Unió Europea ha desenvolupat directives, recomanacions i resolucions que proporcionen el marc legal de referència per a tots els aspectes d'igualtat d'oportunitats. Són d'obligat compliment i modifiquen la legislació interna dels Estats membres.

1.2.2 Normativa de l'Estat Espanyol

La Constitució espanyola de 1978 consagra, en els seus articles 1.1, 9.2, i 14 la igualtat entre totes les persones:

- Art. 1.1: Espanya es constitueix en un estat social i democràtic de dret, que propugna com a valors superiors del seu ordenament jurídic la llibertat, la justícia, la igualtat i el pluralisme polític.
- Art. 9.2: Correspon als poders públics promoure les condicions perquè la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en què s'integra siguin reals i efectives, eliminant els obstacles que impedeixen o dificulten la seva plenitud i facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social.
- Art. 14: Els espanyols són iguals davant la llei, sense que pugui prevaler cap discriminació per raó de naixement, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.

A Espanya existeix el **Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat** que depèn del Govern espanyol. En referència a la normativa d'igualtat espanyola existeixen diverses lleis orgàniques relacionades amb la dona, la igualtat i la violència de gènere, algunes són:

- Llei orgànica 2/2010 sobre la salut sexual i reproductiva de la interrupció voluntària de l'embaràs.
- Llei orgànica 3/2007 per la igualtat efectiva entre homes i dones.
- Reial Decret 1615/ 2009 de 26 d'octubre per la qual es regula la concessió i utilització del distintiu "Igualtat a l'Empresa".
- Carta Europea para la Igualtat Regional i local.

1.2.3 Normativa de Catalunya

L'aprovació per unanimitat del Ple del Parlament de Catalunya, el **24 d'abril de 2008, de la Llei del dret de les dones a eradicar la violència masclista (Llei 5/2008)** ha representat, a Catalunya, una fita de transcendència històrica en el recorregut per eradicar la més resistent i greu de les situacions que atempten contra la integritat, la seguretat i la llibertat de les dones.

Aquesta ha estat una llei prioritària del Govern de Catalunya perquè la situació així ho requeria, era de justícia i necessària perquè les dones puguin gaudir de la plena ciutadania.

L'objectiu de la Llei 5/2008 és eradicar la violència masclista, establir mesures integrals de prevenció, detecció i sensibilització amb la finalitat d'acabar amb aquesta violència i reconèixer els drets de les dones que la pateixen, amb una atenció, assistència, protecció i autorrecuperació especial.

L'Estatut d'Autonomia de Catalunya també promou en diferents articles la llibertat, la justícia i la igualtat entre totes les persones. També incorpora la perspectiva de gènere en totes les polítiques públiques. Alguns articles a destacar són:

- Art. 4: 3. Els poders públics de Catalunya han de promoure els valors de la llibertat, la democràcia, la igualtat, el pluralisme, la pau, la justícia, la solidaritat, la cohesió social, l'equitat de gènere i el desenvolupament sostenible.

- Art. 19: 1. Totes les dones tenen dret al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal, i a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, maltractaments i de tota mena de discriminació.

2. Les dones tenen dret a participar en condicions d'igualtat d'oportunitats amb els homes en tots els àmbits públics i privats.

- Art. 41: 1. Els poders públics han de garantir el compliment del principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes en l'accés a l'ocupació, la formació, la promoció professional, les condicions de treball, inclosa la retribució, i en totes les altres situacions, i també han de garantir que les dones no siguin discriminades a causa d'embaràs o maternitat.

2. Els poders públics han de garantir la transversalitat en la incorporació de la perspectiva de gènere i de les dones en totes les polítiques públiques per a aconseguir la igualtat real i efectiva i la paritat entre dones i homes.

3. Les polítiques públiques han de garantir que s'afrontin de manera integral totes les formes de violència contra les dones i els actes de caràcter sexista i discriminatori; han de fomentar el reconeixement del paper de les dones en els àmbits cultural, històric, social i econòmic, i han de promoure la participació dels grups i les associacions de dones en l'elaboració i l'avaluació d'aquestes polítiques.

Així mateix **l'Institut Català de les Dones** adscrit al Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya realitza moltes campanyes i accions per tal d'aplicar les polítiques públiques de la Llei 5/2008. Aquest Departament, a més a més de les polítiques socials, agrupa les anomenades polítiques de ciutadania de caràcter transversal: **polítiques de dones**, d'infància i adolescència, de joventut, polítiques familiars i de drets de la ciutadania, i d'immigració. L'objectiu fonamental és treballar amb més eficàcia per afegir accions innovadores i preventives dins de les polítiques socials. En aquest sentit, una de les prioritats fonamentals és la incorporació transversal de la perspectiva de gènere en totes les polítiques socials, per evitar qualsevol forma de discriminació.

Així doncs, el **Departament de la Presidència fomenta les polítiques socials d'acció positiva per a adaptar el concepte de ciutadania als nous temps i a les necessitats de la nova realitat**, complexa, del nostre país. Catalunya està integrada per dones i homes, i cal treballar per aconseguir els equilibris necessaris per avançar vers una societat més justa i compartida.

Ens els darrers anys ha implementat al territori català una sèrie d'eines bàsiques per tal de treballar amb la igualtat de les dones i els homes. Algunes són:

* **LLEI 17/2015 DE 21 DE JULIOL D'IGUALTAT EFECTIVA DE DONES I HOMES**

L'objecte d'aquesta llei és establir i regular els mecanismes i els recursos per a fer efectiu el dret a la igualtat i a la no-discriminació per raó de sexe en tots els àmbits, etapes i circumstàncies de la vida.

* Desplegament del servei **SIAD (SERVEI D'INFORMACIÓ I ATENCIÓ A LES DONES)** a tot Catalunya.

* **PLA ESTRATÈGIC DE POLÍTIQUES DE DONES 2012-2015**

El Pla estratègic és l'eina de planificació que defineix les línies de treball d'una organització o institució durant un període de temps concret i dissenya estratègies de transversalitat que garanteixin que totes les polítiques incorporin la perspectiva de gènere i de les dones.

* **TELÈFON 900 900 120**

L'Institut Català de les Dones subministra materials divulgatius per donar a conèixer la línia 900 900 120 d'atenció permanent a dones en situació de violència a les entitats, institucions, col·lectius o persones que en vulguin fer difusió. És un telèfon gratuït que atén consultes les 24 hores del dia, sobre temes relacionats amb la violència envers les dones. Un equip de professionals, advocades i psicòlogues que poden expressar-se en molts idiomes (català, castellà, anglès, francès, alemany, rus, romanès, àrab, xinès...)

* **ASSEMBLEA TERRITORIAL DE DONES DE LLEIDA**

Pel desenvolupament de la Llei 5/2008 de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista, la qual recull les actuacions que els poders públics catalans han de dur a terme contra aquesta problemàtica per tal d'actuar de manera integral en l'abordatge de totes les seves manifestacions. L'assemblea territorial és un punt de trobada de dones de diferents entitats i associacions per tractar temes, aspectes i recursos interessants per les dones.

* **CONSELL NACIONAL DE DONES DE CATALUNYA**

El Consell Nacional de Dones de Catalunya (CNDC) és l'òrgan participatiu i consultiu de l'Institut Català de les Dones. Aplega les diferents entitats, associacions, grups i consells de dones del territori català per a aquelles qüestions vinculades al Pla d'actuació del Govern de la Generalitat de Catalunya en matèria de polítiques de dones en els àmbits polític, econòmic, social i cultural. Els seus camps d'actuació tenen relació directa o indirecta amb el reconeixement del paper social i la qualitat de vida de les dones.

* **CIRCUIT DE LES COMARQUES DE LLEIDA PER A L'ABORDATGE DE LA VIOLÈNCIA MASCLISTA**

La constitució de la Mesa Institucional del **Circuit de les comarques de Lleida per a l'abordatge de la violència masclista** amb la participació de totes les institucions del territori, permetrà coordinar l'atenció a les dones víctimes de la violència de gènere.

Des dels Mossos d'Esquadra, els jutjats, els Ajuntaments, els Consells Comarcals, els diferents Departaments de la Generalitat i les Diputacions entre altres, totes aquestes institucions treballaran per tal de donar un millor servei a les víctimes.

* **PROTOCOL MARC PER UNA INTERVENCIÓ COORDINADA CONTRA LA VIOLÈNCIA MASCLISTA**

L'abordatge de totes les manifestacions de violència masclista constitueix una de les prioritats polítiques del Govern de la Generalitat, que reconeix el caràcter específic i diferenciat d'aquesta violència i la necessitat d'aprofundir en els drets de les dones per tal d'incloure les seves necessitats i expectatives en l'espai de les polítiques públiques.

El Protocol marc s'està concretant amb el treball en xarxa, a partir de la realitat territorial pròpia i amb el protagonisme de les persones professionals de referència dels serveis específics, i compta amb la complicitat i la participació dels agents socials, sobretot grups de dones, que fa anys que lluiten per una societat lliure de violència.

* **PLA ESTRATÈGIC SOBRE ELS USOS I LA GESTIÓ DEL TEMPS A LA VIDA QUOTIDIANA 2008-2018**

És un pla de govern que planteja una estratègia conjunta de diferents Departaments i agents socials. El seu objectiu és canviar la concepció dels temps,

per donar més valor a aquells temps que tradicionalment han estat invisibles a la nostra societat, en considerar que no tenien valor econòmic. Sempre tenint en compte la perspectiva de gènere i la igualtat entre dones i homes.

1.2.4 Protocol d'atenció a les dones en situació de violència masclista a la comarca de l'Urgell

El Consell Comarcal de l'Urgell té una clara sensibilitat i un veritable compromís amb la lluita contra la violència de gènere. Aquesta sensibilitat i compromís s'ha materialitzat amb l'elaboració del Protocol d'atenció a les dones en situació de violència masclista a la comarca de l'Urgell, per part de professionals de diferents àmbits (sanitari, social, laboral, policial i judicial) de la comarca.

L'elaboració d'aquest Protocol, és on comença el treball per poder continuar avançant junts, i ha de permetre realitzar un abordatge integral a les violències contra les dones i ha d'actuar a diferents nivells: prevenció, atenció, assistència i tractament.

1.3 Eixos i àmbits d'actuació

Àmbit d'actuació	Eix	Definició de l'eix
1. Participació i Associacionisme	I	Incrementar la presència i la participació de les dones en tots el àmbits de la vida social, tenint en compte la seva diversitat.
2. Cultura i Oci 3. Educació 4. Formació 5. Treball	II	Participació en la creativitat cultural, fomentar l'educació, la coeducació i la formació pel treball com a valors propis de les persones
6. Salut i Qualitat de Vida	III	Millorar la salut de les dones. Prevenció de conductes de risc i fomentar el benestar i la qualitat de vida de les dones.
7. Immigració 8. Cohesió social	IV	Fomentar la convivència entre les diferents cultures que coexisteixen amb les dones, com a possibilitat de creixement personal i social i d'aportació de valors humans.
9. Intervenció contra la violència de gènere	V	Programa per a l'abordatge integral de les violències contra les dones.

1.4 Línies metodològiques

El **IV Pla de Polítiques de dones a la comarca de l'Urgell 2017-2020** és un pla d'igualtat d'oportunitats a nivell comarcal i és l'estratègia destinada a assolir la igualtat entre dones i homes en el municipi o comarca de l'Urgell, promovent accions que afavoreixin la disminució de les desigualtats en els àmbits social, cultural, polític i econòmic.

Aquest Pla s'ha realitzat mitjançant un procés que té com **acció principal** la difusió a tots els ajuntaments dels municipis de la comarca, entitats, associacions de dones, organismes i altres persones implicades i com a **objectiu principal** que, la majoria de les persones representants d'aquestes institucions i organismes, participin en l'elaboració del seu contingut mitjançant les aportacions personals i professionals que tenen de la seva experiència i vivències.

La recollida i anàlisi d'informació s'ha realitzat de la següent manera:

1.4.1 Informació i difusió:

S'ha informat a tots els ajuntaments de la comarca, entitats, associacions de dones, organismes, centres i recursos educatius i altres persones implicades en polítiques de igualtat, que el Consell Comarcal de l'Urgell té previst realitzar el IV Pla de Polítiques de dones invitant-les a que participin per tal de valorar, opinar i fent les aportacions que creguin necessàries amb la finalitat d'aconseguir la màxima participació i implicació.

1.4.2 Convocatòria de sessions de treball per àmbits d'actuació

Tenint en compte els àmbits d'actuació definits en aquest Pla i recollits en l'anterior, s'han organitzat sessions de treball amb les persones representants o delegades de les entitats, associacions de dones, organismes, centres i recursos educatius i altres institucions.

Primerament es va convocar a tots els **Ajuntaments** de la comarca perquè considerem que l'administració pública local és un referent de la ciutadania, que pot aportar molta informació i posteriorment difondre-la en el seu municipi.

En la sessió de treball de l'àmbit de **Participació i Associacionisme** van assistir diferents Associacions de Dones de la comarca.

Es va organitzar una reunió amb els diferents **Centres escolars i Entitats de recursos educatius** i altres relacionats amb l'educació i la formació.

En l'àmbit del **Treball** es va contactar amb la Cambra de Comerç i l'OTG de Tàrraga.

Per treballar l'àmbit de **Salut i Qualitat de vida i Intervenció contra la violència de gènere** es va convocar una reunió de treball amb els Mossos d'Esquadra de la comarca, la Policia local i els CAP,s de Tàrraga, Bellpuig i Agramunt, el Servei de Suport al Dol i l'Oficina d'atenció a la víctima.

I per últim, amb el **personal tècnic** de les diferents àrees del **Consell Comarcal de l'Urgell** que van aportar informació àmplia i detallada de cadascun dels àmbits en els que treballen.

1.4.3 Sessions de Treball

En cadascuna de les sessions de treball i a través d'unes fitxes elaborades amb la informació de l'anterior Pla de Polítiques de Dones, és va recollir les dades generals de cada Ajuntament, Associació, Entitats, Institució i/o Organisme. També es va valorar el coneixement, vivència i percepció que es té de l'anterior Pla i l'estat de les polítiques d'igualtat a la comarca de l'Urgell.

Posteriorment es van recollir i/o actualitzar els diferents serveis, programes i accions que realitzen des de cada entitat en polítiques d'igualtat o adreçades a les dones i que intenten disminuir o eliminar les desigualtats en tots els àmbits.

Es van revisar i valorar els punts forts i febles de cada àmbit d'actuació recollits en el Pla de Polítiques de dones anterior, a l'igual que les accions proposades anteriorment i definir-ne de noves per a incloure en el nou Pla.

1.4.4 Buidat i avaluació de la informació recollida

Tota la documentació oral i escrita recollida a través de les sessions de treball, ja sigui amb les fitxes, entrevistes personals, opinions, inquietuds, debats sobre temes concrets, etc. s'ha avaluat amb detall i se n'ha extret la informació de manera objectiva per tal de reflectir-la en aquest Pla.

Els **punts forts i punts febles** s'han ordenat segons les valoracions de les persones que han participat en les sessions de treball. També les **accions proposades** s'han ordenat segons el criteri de prioritat marcat per les persones assistents. I caldrà tenir en compte les noves accions proposades i valorar-ne la seva prioritat, difusió i implementació en el territori comarcal.

2. CONEIXEMENT I ANÀLISI DE LA REALITAT

2.1 Anàlisi de les característiques socio-demogràfiques de la comarca

La **comarca de l'Urgell** està situada a la plana de Lleida, al mig de les Terres de Ponent, a la Depressió Central Catalana i a una altitud mitjana de 350 metres. Es diferencien clarament tres subcomarques molt delimitades. Al nord, la ribera del Sió, amb Agramunt com a principal població. La ribera d'Ondara amb Tàrrega com a centre destacat i la capital de l'Urgell. I a l'oest, la plana d'Urgell, amb Bellpuig com a població important. Al sud hi ha la vall del riu Corb. Aquestes àrees geogràfiques són més extenses que els límits del territori comarcal.

A l'interior de la comarca sobresurt la serra d'Almenara, de 459 m d'altitud, al nord trobem la serra de Montclar de 470 m d'altitud i al sud la serra del Tallat, amb 787 metres. La comarca limita al nord amb la Noguera, a l'est amb la Segarra, al sud-est amb la Conca de Barberà, al sud-oest amb les Garrigues, i a l'oest amb el Pla d'Urgell. Situada a la Depressió Central Catalana la comarca té un clima mediterrani continental amb forts contrastos de temperatura entre hivern i estiu.

L'Urgell agrupa 20 municipis, i 3 Entitats Municipals Descentralitzades (EMD), Seana, el Talladell i Rocallaura, repartits en 579,7 km². Els municipis tenen majoritàriament una superfície petita o mitjana, amb l'excepció de Tàrrega (88,38 km²) i Agramunt (79,65 km²).

La densitat de població de la comarca és de 62,2 h/km² i la seva població total és de 36.059 habitants. Per sexes, segons dades del Institut d'Estadística de Catalunya, el 51% són homes i el 49 % dones.

El cap comarcal, Tàrrega, és el municipi més poblat (16.481 h.). Per darrere d'aquest destaca Agramunt (5.390h.) i Bellpuig (5.005 h.). Aquest eix geogràfic Agramunt - Tàrrega - Bellpuig aglutina més del 74 % de la població de l'Urgell.

Els pobles que estan entre els 1.300 i els 1.000 habitants per ordre són Anglesola, la Fuliola, Castellserà i Verdú . La resta de poblacions tenen menys de 800 habitants, excepte Tornabous amb 870 habitants. La població s'aglutina a les poblacions més grans, tot i que ara, s'estan construint habitatges a petites poblacions i la gent s'ha de desplaçar per anar a treballar o comprar, ja que aquestes petites poblacions no disposen dels serveis necessaris que ofereixen els

municipis més grans. En són un exemple Els Omells de na Gaia, Ciutadilla o Vallbona de les Monges.

2.2 Administració pública

L'administració pública local, per les seves pròpies característiques que la configuren com un govern proper a la ciutadania i a la realitat social, se situa en una posició idònia per assumir un paper actiu en el desenvolupament de les polítiques d'igualtat, dins del marc de les seves competències. Així ho reconeix la pròpia Carta Europea d'Autonomia Local quan estableix que "l'exercici de les responsabilitats públiques, de manera general, ha de correspondre preferentment a les autoritats més properes a la ciutadania"⁽¹⁾.

(1) Article 4.3 de la Carta Europea d'Autonomia Local, de 15 d'octubre de 1985.

L'àmbit públic és un espai dominat tradicionalment i encara avui dia pels homes, mentre que l'àmbit familiar i domèstic és atribuït a les dones. A la **comarca de l'Urgell**, observant l'àmbit de les administracions locals, hi ha 3 alcaldesses i 20 alcaldes. Les regidories també estan majoritàriament representades per homes, a excepció de les de Serveis Socials i l'Àrea de la dona que normalment estan regides per dones. En el **Consell Comarcal de l'Urgell**, hi ha un equip format per 19 persones en les diferents Conselleries, d'aquestes 5 són dones i les 14 restants són homes.

Aquesta desigualtat és important, per una banda, perquè en general les dones, tot i desenvolupar un paper fonamental a la societat, aquest paper sovint és invisible, en part, pel fet de no tenir representació en els àmbits públics. Pel altra banda, cal queles dones poc a poc assoleixin la possibilitat, no només de deixar-se sentir, sinó també de prendre decisions que puguin pal·liar les diferències existents.

És per això que les diferents administracions han de plantejar-se la presència de dones als seus òrgans de govern, fomentant el seu increment en els càrrecs polítics i que aquests càrrecs siguin de responsabilitat.

Cal que s'inclouï la perspectiva de gènere dins de tots els àmbits que fan referència a les institucions públiques. Això representa la possibilitat de treballar a favor de la igualtat d'oportunitats des de les diferents àrees i serveis comarcals i municipals. Cal, per tant, que tots els programes, projectes i serveis tinguin sempre present les desigualtats socials, per tal de no ser discriminatoris, i per a lluitar en contra d'aquestes desigualtats.

Cal valorar la representació del col·lectiu femení dins els òrgans de govern, i el grau d'integració de la igualtat d'oportunitats en les polítiques de les institucions locals.

Dels 23 Ajuntaments i Entitats Municipals Descentralitzades (EMD) de la comarca de l'Urgell, han participat i col·laborat amb les seves aportacions, valoracions i opinions, 7 Ajuntaments i 2 EMD en la realització d'aquest IV Pla, que representa el 39% d'aquests organismes.

Municipis de la comarca	
<ul style="list-style-type: none"> • Agramunt www.agramunt.cat 	<ul style="list-style-type: none"> • Anglesola www.anglesola.cat
<ul style="list-style-type: none"> • Belianes www.belianes.cat 	<ul style="list-style-type: none"> • Bellpuig www.bellpuig.cat
<ul style="list-style-type: none"> • Castellserà www.castellsera.cat 	<ul style="list-style-type: none"> • Ciutadilla www.ciutadilla.cat
<ul style="list-style-type: none"> • Guimerà www.guimera.ddl.net 	<ul style="list-style-type: none"> • La Fuliola www.fuliola.cat
<ul style="list-style-type: none"> • Maldà www.malda.cat 	<ul style="list-style-type: none"> • Nalec www.nalec.cat
<ul style="list-style-type: none"> • Els Omells de na Gaia www.omellsdenagaia.cat 	<ul style="list-style-type: none"> • Ossó de Sió www.ossosio.ddl.net
<ul style="list-style-type: none"> • Preixana www.preixana.cat 	<ul style="list-style-type: none"> • Puigverd d'Agramunt www.puigverdagramunt.cat
<ul style="list-style-type: none"> • Sant Martí de Riucorb www.santmartiriucorb.cat 	<ul style="list-style-type: none"> • Tornabous www.tornabous.cat
<ul style="list-style-type: none"> • Tàrrega www.tarrega.cat 	<ul style="list-style-type: none"> • Vallbona de les Monges www.vallbonadelesmonges.cat
<ul style="list-style-type: none"> • Verdú www.verdu.cat 	<ul style="list-style-type: none"> • Vilagrassa www.vilagrassa.cat
<ul style="list-style-type: none"> • EMDTalladell www.talladell.cat 	<ul style="list-style-type: none"> • EMDRocallaura www.rocallaura.ddl.net
<ul style="list-style-type: none"> • EMD de Seana www.bellpuig.cat 	

Relació de serveis, programes i accions dels Ajuntaments en polítiques d'igualtat

Els Ajuntaments assistents a la sessió de treball organitzada per la realització del IV Pla de Polítiques de dones comenten que realitzen les següents activitats, serveis, programes i/o accions en polítiques d'igualtat:

Participació

- Foment de l'associacionisme.
- Accions internes a l'Ajuntament: Pla d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes, Protocol per a la prevenció i resolució de situacions d'assetjament sexual i moral.
- Participació activa de la dona en les regidories i les accions que es duen a terme al poble.
- Celebració de Santa Àgueda.
- Participació a "Diguem prou no estàs sola" organitzat per l'Ajuntament de Tàrraga.
- Cursa de la dona. Tres edicions d'aquest esdeveniment emmarcat dins l'àmbit sensibilitzador i esportiu ver la igualtat de gènere. Activitat en la qual hi participen persones d'ambdós sexes i diferents edats.

Conferències, xerrades i cursos

- Diferents conferències que estan dirigides a les polítiques d'igualtat.
- Conferències i xerrades sobre el tema de l'alimentació, dut a terme amb l'àrea de salut. Programa Nereu (alimentació saludable, etiquetatge...).
- Xerrades i tallers sobre alimentació saludable (taller sucre emmascarat...) a càrrec de dietista, infermera i psicòloga.
- Conferència contra la violència de gènere, amb col·laboració amb el cos de Mossos d'Esquadra.
- Conferència "Les oblidades dels oblidats: Neus Català i el paper de les dones en la lluita contra el feixisme" a càrrec d'Elisenda Belenguer. Acte que reivindica el paper de la dona al llarg de la història i més concretament el testimoni de Neus Català.
- Impartició del mòdul formatiu 1026_3: Impuls de la igualtat d'oportunitats entre dones i homes dins del Certificat de professionalitat Mediació Comunitària. Es gestiona des del Centre de formació "La Solana".
- Curs per a la salut femenina (vàries edicions).

Activitats i tallers

- Activitats de gimnàstica i ioga.
- Gimnàstica adreçada a les dones més grans per millorar les postures i evitar problemes físics derivats de les mateixes.
- Participació en el programa "Gimnàstica als pobles" amb dues sessions setmanals.

- Exercicis de gimnàstica hipopresiva.
- Diverses activitats com teatre, diferents xerrades i tallers de manualitats.
- Hàbits saludables: Promoció de l'exercici físic, les activitats atenen majoritàriament dones (Ens movent, PAFES, A viure com cal, Gimnàstica als pobles).
- Activitats per les dones: taller d'autoestima promocionat per l'Ajuntament, durant tot l'any (tot un curs).
- Diversos tallers: salut.
- Taller de manualitats (pintura) a càrrec de la mateixa associació de dones de la població.
- Tallers específics per a dones: informàtica, fotografia, xerrades.
- Coneixement noves tecnologies: tallers de 4 hores sobre smartphone. Igualtat d'oportunitats i accés a la informació.
- Taller de la Memòria: activitat en la qual participen persones d'ambdós sexes i en la qual de forma teòric-pràctica, la professora facilita les eines per exercitar la memòria per tal de contribuir al seu manteniment funcional.
- Taller d'intel·ligència emocional: "Com afecten les emocions a la salut de la dona", "Tinc un problema què puc fer?". Accions per treballar l'autoconeixement, potenciar l'autoestima i augmentar les habilitats socials a l'hora d'enfrontar-se a una situació contrària.
- Activitats des de l'Associació de Dones, dues sessions per setmana.
- Altres activitats culturals organitzades per la comissió de festes (taller de panells, caminada nocturna per observar llàgrimes de Sant Llorenç...).
- Activitats culturals dins la setmana cultural.

Actes i celebracions

- Accions de commemoració: 8 de març (dia internacional de les dones), 25 de novembre (dia internacional per l'eliminació de la violència contra les dones), 15 d'octubre (dia internacional de la dona rural).
- Des de l'Ajuntament, es realitzen durant tot l'any, a banda de les campanyes de prevenció contra la violència masclista, actuacions puntuals de sensibilització i prevenció.
- Projecte "On són les dones targarines?" (projecte d'investigació i recerca sobre biografies de dones targarines rellevants).

Exposicions

- Exposició "Dones de l'Urgell" (exposició de murals de grans dimensions ubicats a les façanes d'espais públics).
- Exposició "Violentómetro" (repartiments de violentómetros i exposició d'un de grans dimensions a una façana d'un espai públic del poble).

- Exposició “Diguem prou no estàs sola” a l’interior de l’espai Molí.

CONSELL COMARCAL DE L’URGELL
AREA DE PROMOCIÓ I SUPORT A LA DONA
SERVEI D’INFORMACIÓ I ATENCIÓ A LES DONES (SIAD)

Relació de serveis, programes i accions

Servei de Promoció i Suport a la Dona:

- Creació de la Comissió de Promoció de la Dona l’any 2003, que té per objectiu donar resposta a les necessitats i inquietuds que manifesten i en general dinamitzar les associacions de dones de l’Urgell tot aportant bones idees i projectes.
- Assessorament a les entitats i associacions de dones de la comarca de l’Urgell. Suport i informació per a iniciatives de creació de noves associacions de dones.
- Orientació en l’elaboració de programes i actuacions a favor del procés d’igualtat d’oportunitats entre dones i homes, i informació dels recursos existents a les associacions de dones.
- Organització de seminaris, taules rodones i cursos de formació per a les membres de les juntes de les associacions de dones, qui transmeten i comparteixen amb la resta aquesta formació adquirida.
- Cicle de conferències “Dona informa’t”: aquestes conferències aborden diferents temes d’actualitat i van adreçades a tota la ciutadania, principalment a les dones.
- Activitats per commemorar el Dia Internacional de les Dones (8 de març). S’intenta replantejar la temàtica de les activitats i enfocar-les a igualtat, gestió del temps, intel·ligència emocional, etc.
- Activitats per commemorar el Dia Internacional contra la Violència de Gènere envers les dones (25 de novembre). S’organitza, a més, amb l’Àrea de Joventut xerrades adreçades als alumnes de 13 i 14 anys dels instituts de l’Urgell amb el títol “M’agrades sense control” a càrrec del SIE de Lleida (Servei d’Intervenció Especialitzada).
- Suport en totes les campanyes comarcals de commemoració dels actes adreçats, principalment, a les dones.
- Promoció de l’intercanvi entre les associacions de dones, per a aportar un marc de trobada, anàlisi i reflexió a les associacions sobre temes d’interès per a les dones.
- Campanyes de sensibilització i altres accions a favor de la igualtat d’oportunitats. A nivell de centres educatius es fa un concurs de “Contes per a la Igualtat” adreçat als alumnes de 5è i 6è de primària.

- Creació de suports i eines de comunicació que siguin útils per poder difondre tot allò que sigui del seu interès per a la dona i la població en general.

Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD):

- Servei gratuït adreçat a les dones, que ofereix informació, orientació i assessorament en tots aquells aspectes de la vida de les dones: en els àmbits laboral, social, personal i familiar, entre altres. S'ofereix, si és necessari assessorament jurídic i psicològic.
- El SIAD de l'Urgell atén les necessitats específiques de les dones, que incrementa l'eficàcia de la sensibilització social, la prevenció, l'atenció i la detecció de la violència masclista.
- El SIAD ofereix un servei d'assessorament jurídic i psicològic gratuït, adreçat a les dones que el requereixin.
- És un servei que garanteix professionalitat i confidencialitat en tot el procés.
- El SIAD està ubicat a la planta baixa del Consell Comarcal i el seu horari és de dilluns a divendres, de 10 a 14 h

Revisió, valoració i actualització dels punts forts i febles – Àrea de Promoció i Suport a la Dona

Punts forts

*El Consell Comarcal realitza algunes accions i projectes en favor de la igualtat d'oportunitats i va dissenyar el III Pla de Polítiques de Dones a la comarca de l'Urgell 2013-2016.

*L'any 2008 es va crear el SIAD (Servei d'Informació i Atenció a les Dones), per tal d'informar i orientar a les dones sobre diferents aspectes relacionats amb les dones: assessorament legal i psicològic, dinamització i sensibilització de la coeducació i la igualtat a les escoles.

*L'Ajuntament de Tàrrrega, Agramunt i Bellpuig disposen de regidoria de la dona.

*Des dels Ajuntaments es realitzen diverses activitats i formacions adreçades a les dones, tot i no tenir una Regidoria exclusiva per la Dona.

*Els Ajuntaments demanen més coordinació entre ells i el Consell Comarcal per dur a terme més accions.

Punts febles

*Tot i haver-hi representació de les dones en càrrecs públics amb un percentatge de dones alcaldesses de la comarca, aquest és inferior al percentatge de la legislatura anterior.

*La majoria de regidories estan presidides per homes, i les regidories de les dones solen ser de temàtiques relacionades amb la sanitat, serveis socials, l'educació i la cultura, àmbits atribuïts tradicionalment a la figura femenina. Per tant, es reproduïx tant la segregació horitzontal com la segregació vertical. Tot i que cada cop hi ha més dones regidores als Ajuntaments.

*Hi ha una gran diferència entre el nombre de dones regidores i els homes regidors als Ajuntaments més grans. Als ajuntaments petits la diferència és encara major.

*Manca d'una regidoria específica de la Dona. sovint està dins l'Àrea de Benestar, Acció Social o Salut.

*A l'hora d'organitzar les activitats per les dones, cal tenir més en compte als Ajuntaments, ja que si no se solapen activitats realitzades des del Consell Comarcal.

2.3 Participació i Associacionisme

La participació de les dones a la vida social és un aspecte molt important a l'hora de construir una societat més igualitària, i les associacions són una eina de relació i participació, des de les quals les dones tenen la possibilitat d'expressar-se, relacionar-se i aprendre. És un instrument de cohesió social i progrés; un espai on la dona escolta i aprèn a escoltar, comparteix idees i coneixements.

Les associacions de dones —com a agrupacions voluntàries nascudes a partir d'interessos comuns— es doten de normes de relació, elaboren estratègies d'intervenció, pacten prioritats i prenen decisions, la qual cosa comporta un procés continu de resocialització. Aquest element d'aprenentatge permanent té un gran valor. L'associació esdevé un espai d'educació activa, en el qual hi ha la possibilitat de reflexionar sobre les creences rebudes i, d'aquesta manera, poder incorporar nous models de comportament. Una característica que defineix les associacions de dones —a més de la socialització activa— és el seu àmbit de constitució. Normalment aquestes associacions són arrelades en els fets de la vida quotidiana i es fonamenten en l'experiència personal. Aquesta experiència proporciona vivències i òptiques diferents no tan sols en les preferències, sinó també en l'avaluació de les necessitats col·lectives.

A la comarca de l'Urgell hi ha 21 associacions de dones que realitzen diferents activitats al llarg de l'any. Són unes 2.850 sòcies que suposa un 15% de la població de dones de la comarca. El Consell Comarcal de l'Urgell dóna suport a aquestes associacions per fomentar la participació de la dona en diferents activitats culturals, lúdiques, formatives, etc. D'aquestes 21 associacions, 10 han participat mitjançant les seves valoracions i aportacions en la realització d'aquest IV Pla de Polítiques de dones. Representant així prop del 48% de les Associacions de Dones.

Associació de dones Atenea de Bellpuig
Associació de dones Arrel de Tàrrega
Associació de dones Flor de Romaní de St. Martí de Maldà
Associació el Roser de Vilagrassa
Associació de dones Setembre de Nalec
Associació de dones Castellsalvà de Belianes
Associació de dones l'Esbarjo d'Agramunt
Associació de dones Madrones d'Anglesola
Associació de dones l'Esclat de Castellserà
Associació de dones l'Ateneu Popular de la Fuliola
Associació de dones Esperança de Tornabous
Associació de dones l'Argila de Verdú
Associació de dones l'Estela de Preixana
Associació de dones Mare de Déu de Bovera de Guimerà
Associació de dones APADOC de Tàrrega
Associació de dones la Ginesta de Claravalls
Associació de dones Pedra Viva de Maldà
Associació de dones Talaia de Ciutadilla
Associació de dones Fòrum Femení d'Opinió de Tàrrega
Associació de dones Annajah de Tàrrega
Associació de dones Verge del Pedregal del Talladell

Relació de serveis, programes i accions de les Associacions de Dones de la comarca de l'Urgell

Activitats principals que duen a terme les Associacions de Dones:

Puntuació	Tipus d'activitat
13	Activitats de manteniment i equilibri del cos
13	Festes locals i populars (castanyada, torronada, Santa Àgueda...)
13	Informàtica i noves tecnologies
12	Activitats de suport a les campanyes per la marató de TV3
12	Tallers de labors artesanals

10	Cursos de millora de la llengua catalana
9	Commemoració dels dies internacionals (8 de març, 25 de novembre)
9	Pintura i creació artística
8	Activitats de punta al coixí
8	Concurs de cuina de proximitat
7	Trobades gastronòmiques i populars
6	Entrenament físic i mental: pilates
6	Celebració i participació als actes de la Festa Major de la localitat
5	Curs de cuina– sorpreses gastronòmiques de Nadal
5	Disciplina fitness amb música - zumba
4	Tècniques de costura mitjançant el PatchWord
3	Taller d'elaboració de productes gastronòmics
3	Curs de coneixement i aprenentatge d'altres llengües
2	Tallers de creació de fanalets
2	Dansa musical - country

Activitats que els agradaria realitzar però que mai han pogut dur a terme per manca de recursos econòmics o humans:

Puntuació	Tipus activitat
8	<i>Excursions i activitats culturals</i>
3	<i>Cursos de cultura gastronomia comarcal i internacional</i>
3	<i>Tallers d'estimulació cognitiva i entrenament de la memòria</i>
2	<i>Xerrades sobre salut, alimentació, prevenció, etc</i>
2	<i>Curs de coneixement i aprenentatge d'altres llengües</i>
1	<i>Debats sobre la conciliació de la vida familiar i laboral</i>
1	<i>Cursos de millora de la llengua catalana</i>
1	<i>Informàtica i noves tecnologies</i>
1	<i>Expressió corporal i manteniment del cos</i>
1	<i>Coneixement i pràctica de balls i dansa musical</i>

Revisió i valoració dels punts forts i febles de l'àmbit de la participació i associacionisme

Punts forts

- *Les dones són presents a les entitats.
- *Les dones gaudeixen del temps lliure, perquè en tenen poc i el volen aprofitar.
- *Les dones dels municipis són participatives i realitzen en les diferents poblacions.
- *Són molt actives socialment i impulsen activitats diverses i variades com són les campanyes de salut, solidaritat i acompanyament de persones

amb necessitats, entre altres.

*Les associacions de dones organitzen i promouen activitats culturals i formatives per a les seves associades i les dones del municipi.

Punts febles

*Aconseguir espais per les dones, per exemple Casals de Dones.

*Les activitats s'han de realitzar al propi municipi, si s'han de desplaçar, no hi participen degut a la dificultat de mobilitat entre els pobles de la comarca.

*Manca de recursos econòmics i humans per dur a terme determinades activitats

*Escassa participació de dones a les llistes electorals, així com a les regidories i alcaldies.

*No tenen un local propi per reunir-se, sempre han de compartir-lo amb altres entitats locals.

*La dificultat més gran per poder assistir a les conferències o formar part de les associacions és el rol que té la dona de cuidadora dels fills, néts, fer el sopar, feines de casa, etc.

*És necessari proposar noves activitats que les empoderin més i que responguin a les necessitats del món actual.

*No hi ha noies joves que s'apunten a les associacions, perquè les activitats que s'hi realitzen estan pensades per dones més grans, de 60 en amunt.

2.4 Cultura i Oci

Les dones han participat des de sempre en les diferents manifestacions culturals i artístiques, tot i que el seu paper de cuidadora i relegada a l'àmbit domèstic, ha dificultat el coneixement i l'ús de les diferents formes culturals. Tot i aquest impediment històric, la dona ha estat present i de forma activa en el món cultural i artístic, molts cops però ocultada sota el mant de la invisibilitat.

Actualment les dones participen en major mesura en les activitats culturals de qualsevol tipus, però especialment aquelles que estan pensades per als infants, on les dones solen ser-ne les acompanyants.

La cultura juga un paper fonamental en la creació d'identitat social, cal per tant visualitzar en el patrimoni cultural les aportacions de les dones al llarg de la història. També és important fomentar la creació cultural en les seves diferents formes, aportant una visió que reflecteixi la situació social i emocional des d'una perspectiva femenina. El Consell Comarcal de l'Urgell, en aquest sentit,

aposta per l'organització d'activitats culturals i d'oci, adreçades a la ciutadania en general i on les dones hi participen activament: concerts, recitals, jornades i actes diversos.

Finalment, no es pot oblidar que les dones són usuàries de la cultura, i que cal tenir-ho en compte en l'organització de qualsevol acte cultural. Cal valorar la participació de les dones en tots els àmbits culturals, així com l'organització d'activitats i la creació cultural.

Relació de serveis, programes i accions de l'àmbit de la cultura i l'oci – Consell Comarcal de l'Urgell

OFICINA COMARCAL DE TURISME DE L'URGELL

Desenvolupament turístic de la comarca:

- Creació de nous productes turístics.
- Senyalització d'itineraris a peu i en BTT.
- Edició de material gràfic, com guies, agendes i plànols.
- Coordinació d'excursions i activitats.
- Assistència a fires.
- Estadístiques de visitants a festes i fires, ocupació d'allotjaments, visitants museus.
- Col·laboració amb Press trips, Fam Trips.
- Col·laboració amb el Patronat de Turisme Ara Lleida.
- Col·laboració amb l'Agència Catalana de Turisme de la Generalitat de Catalunya.
- Reunions amb les oficines de turisme de la comarca.
- Col·laboració amb els mitjans de comunicació.
- Camí de St. Jaume Català.
- Camí Ignasià.
- Ruta dels Castells del Sió.

Marca turística La Ruta del Cister:

- Accions que impliquen el desenvolupament efectiu de la marca de La Ruta del Cister com a producte turístic de primer ordre.
- Assistència a fires per promocionar l'Urgell i La Ruta del Cister com a destinació turística.
- Material de difusió de La Ruta del Cister: mapes, guies, revista Cultura i Paisatge...

Revisió i valoració dels punts forts i febles de l'àmbit de la cultura i de l'oci

Punts forts

- *Es duen a terme moltes activitats culturals, i en general es percep que l'oferta cultural és suficient.
- *La gent de la comarca es mostra motivada per a les activitats culturals, hi ha moltes associacions i entitats i una bona participació.

Punts febles

- *Si les activitats no es fan al propi municipi, les dones no es desplacen a una altra població per assistir a un curs o a una conferència.
- *Les dones tenen encara el rol de cuidadores universals i no tenen massa temps per fer activitats culturals, perquè han de dedicar-les a la família.

2.5 Educació

L'educació en valors és un aspecte que es treballa específicament des de fa relativament pocs anys, quan es va veure la importància de la influència dels centres educatius en la construcció personal. Es comença a implantar la **Coeducació** com a mètode d'intervenció educativa, on el que es prioritza és el reconeixement de les potencialitats i individualitats de les nenes i dels nens, independentment del sexe, amb la finalitat d'educar en la igualtat.

La coeducació és el principi que ha de fer possible la participació i el desenvolupament de totes les persones i una eina bàsica per construir i desenvolupar un nou model de ciutadania. Per assegurar la implantació d'una veritable coeducació des de les escoles bressol fins a les universitats i els programes de formació al llarg de la vida s'estan revisant els models organitzatius i circulars de manera que es valori indistintament l'experiència, les aptituds i l'aportació social i cultural de les dones i els homes, en igualtat de drets, sense estereotips sexistes ni androcèntrics, ni actituds discriminatòries.

La importància de l'educació en la igualtat resideix en part en la tria de l'opció professional. Avui en dia encara les noies i els nois trien diferents tipus de formació, fet que afavoreix la posterior segregació horitzontal en l'ambient laboral. També incidirà en l'adaptació de rols socials, definint el manteniment dels rols tradicionals, o bé el canvi cap a nous models més progressistes i igualitaris.

És per això que cal incidir en tots aquests aspectes des de tots els àmbits de la vida de les nenes i nens i de manera integral.

El cert, però, és que tot i que l'educació en igualtat cada cop es considera més important, la majoria de centres educatius encara prioritzen altres aspectes, com el rendiment escolar, sobretot els centres de secundària. Sovint no es percep la necessitat d'incidir en aquests temes de manera sistemàtica i pautaada, perquè és un treball que es duu a terme de manera espontània quan es dona una situació discriminatòria dins de l'aula. Però aquest tipus d'incidència comporta el perill de que de manera inconscient es reproduïxin alguns valors tradicionals que el col·lectiu de mestres tenen interioritzats pel seu propi aprenentatge i les seves experiències.

En aquest àmbit de l'Educació i Formació es va convidar a Escoles, Col·legis, Instituts, Centres de les zones escolars rurals (ZER) i altres Centres i Recursos educatius. De les 50 entitats comarcals, 16 han col·laborat amb les seves aportacions en la realització del IV Pla de Polítiques de Dones, essent el percentatge del 32% de participació.

Relació de serveis, programes i accions que es realitzen des dels centres o institucions, en educació per la igualtat – coeducació i que intenten disminuir o eliminar les desigualtats

Comunicació, documentació

- Tenir cura que les fitxes i els llibres dels nens i nenes no tinguin continguts sexistes.
- Eliminació del llenguatge sexista de tota la documentació (memòries, qüestionaris, cartes, informacions...) i també de la comunicació oral (utilització dels dos gèneres, del neutre, ...)
- Als documents oficials que es redacten a l'escola s'utilitza alhora els dos gèneres.
- Tota la documentació del centre ha estat revisada. Es procura que els documents que genera el centre utilitzin un llenguatge no sexista.
- Escollim material didàctic (dibuixos, texts, fotografies,...) que no discrimini per cap raó i que tingui contingut coeducatiu, tenint en compte la diversitat en la identitat i expressió de gènere.
- Lectures de llibres que parlen sobre dones, el paper de les dones (Ex. Missió Trobairits)
- Lectures per trencar estereotips. Ex: "El meu pare és mestressa de casa, i què?", Les princeses també es tiren pets, Jo tinc dues mares, etc...
- Comunicació interna a totes les persones que treballen a l'associació alba.

- S'ha realitzat el protocol per la prevenció i tractament de l'assetjament sexual en el treball.
- Llenguatge no sexista ni discriminatori: des de l'equip de comunicació de l'entitat es promou l'ús d'un llenguatge no sexista, i sempre intentar usar el llenguatge neutre. I no discriminatori vers les persones amb problemes de salut mental, s'utilitzen la guia sobre llenguatge no sexista que va editar.
- S'envia per correu electrònic setmanalment a totes les persones que treballen a l'associació i als que no tenen correu, se'ls hi dóna a paper, per poder estar informats de tot el que succeeix a l'entitat.
- Poc a poc s'intenten revisar i modificar, si cal, els documents oficials de centre per tal d'adequar-ne més el llenguatge.
- Utilització de llenguatge no sexista en les diferents comunicacions de l'escola (nota als pares, informes, documentació interna, etc.)
- En molts dels cursos i programes del SOC que realitzem al Centre: Impartim el mòdul formatiu: IGUALTAT DE GÈNERE. Tenim un dossier i el treballem.
- Tenim cura que tots els materials pedagògics que s'utilitzen transmetin valors de respecte, tolerància i d'igualtat de drets i oportunitats.

Activitats, jocs

- CINEFÒRUM un cop al curs, de temàtica d'igualtat entre homes i dones. Cada cicle visualitza unes pel·lícules adients a la seva edat. Posteriorment se'n parla. Ex: Brave (C.M), Quiero ser como Beekam (C.S), Las mujeres de verdadtienencurvas (C.S), Wall-e (C.I), Dora la exploradora (E.I)
- L'AMPA: ha creat un espai multisensorial pel benestar dels nens i nenes.
- Totes les activitats les realitzen indistintament tots els alumnes.
- Els jocs i esports de l'escola s'ofereixen indistintament als nens i a les nenes.
- Activitats d'Educació Emocional.
- Les joguines no estan diferenciades per cap element que tingui a veure amb el gènere ni els serveis tampoc.
- Vetllar que en els jocs de pati no hi hagi discriminació o segregació en els diferents tipus de joc
- Construcció d'una geganta a l'escola (i no un gegant).

Participació, oportunitats, coeducació

- Els representants de l'AMPA són ambdós sexe.
- A l'hora de contractar nou personal es té en compte d'equilibrar la presència d'ambdós sexes i actualment hi ha homes i dones en tots els cicles educatius (Llar d'Infants inclosa).
- Les responsabilitats i activitats de l'escola es reparteixen per igual entre nens i nenes.

- Ofertar la formació a totes les persones que treballen a l'associació Alba, tant professionals com persones amb discapacitat i/o amb problemes de salut mental: Es publiquen totes les ofertes a través de la plataforma Enfoc, i es dóna la facilitat de poder fer les formacions amb horari laboral.
- Als centres s'intenta no fer cap tipus de discriminació entre l'alumnat, però no només per qüestió de sexe, sinó que tampoc se'n fa per raça, per aprenentatges, ni per nivell econòmic,...
- Donem valor a les diferències i fomentem la reflexió i el qüestionament del què culturalment es considera masculí i femení, i dels valors que hi van associats.
- Fomentar el treball de grups amb igualtat d'oportunitats en els càrrecs i en el desenvolupament de les tasques.
- Intentem educar als nostres alumnes sense fer cap mena de distinció entre gèneres.
- En la programació d'activitats s'intenta sempre tenir en compte la coeducació, sobretot en - Educació Física, on aquest aspecte es treballa diàriament (en la confecció dels equips, jocs de força, en el treball de l'anatomia, etc).
- Participació igualitària en els llocs de treball: Es segueix una guia de selecció de personal que va editar l'Ajuntament de Tàrrrega, sobre "25 propostes per una selecció de personal igualitària"
- Alguns membres del claustre han fet formació sobre coeducació.
- Es fa promoció interna de tota oferta que genera l'associació alba als propis professionals.
- Els grups de treball i joc són mixtes.
- Tot i que no està pautat ni sistematitzat, la coeducació és té present en el dia a dia de les escoles de la ZER i s'hi dona especial importància quan sorgeix algun conflicte.
- Es treballa dins l'àrea de Valors socials i cívics i també a les tutories.
- Després de parlar-ne en claustre amb tot l'equip docent, tenim clar que no hi ha accions determinades a comentar, perquè no hi ha la necessitat de disminuir o eliminar les desigualtats, ja que no n'hi ha, en el nostre centre. Dins el projecte educatiu, un dels principis que regeix el centre és la coeducació i la igualtat.
- Treball en les tutories en fer observar que tothom pot accedir a qualsevol tipus de treball i a qualsevol estudi.
- Unificar categories comunes dels diferents convenis.
- Es comença per reconèixer la formació dels professionals i passen a ser de perfil professional "cuidador/a" a educador/a.
- Es valora positivament, i en cas de selecció, té una major puntuació, totes aquelles persones les quals es volen formar en algun dels oficis on hi ha poca representació d'un dels gèneres.
- L'escola es regeix pel principi universal de no discriminació i igualtat de drets de totes les persones, que ja inclou la igualtat de gènere.

- No fem cap acció específica per la igualtat de gènere. Aquest principi l'apliquem transversalment en totes les decisions de contractació i de selecció d'alumnes.
- Tots els nostres alumnes reben el mateix tracte indistintament del seu gènere, procedència, ideologia o religió.
- Quan hi ha hagut algun conflicte entre alumnes, en el cas de nens, l'atenció és personalitzada i s'hi intervé per fer palesos els valors de l'escola i deixant clars quins són els drets de tots, parlant tant amb pares com amb alumnes, si no s'està disposat a respectar-los, se'ls invita a deixar l'escola.
- En el cas de persones adultes, quan detectem casos particulars de persones amb problemes personals de violència de gènere o amb els seus drets vulnerats, l'atenció és individualitzada cas a cas per la psicòloga del centre, i es segueix el protocol intern d'informar la persona dels drets i recursos dels que disposa a la nostra zona (centres d'acollida, serveis socials, associació alba, etc.). Quan procedeix es deriva als serveis socials corresponents.

Conciliació, resolució

- Hi ha molts pocs conflictes i si n'hi ha hagut algun s'intenten resoldre.
- Conciliació de la vida laboral i familiar.
- Entren dins l'horari laboral els acompanyaments mèdics i tutories dels fills/es.
- Facilitar les reduccions de jornades laborals per motius mèdics dels familiars.

Revisió i valoració dels punts forts i febles de l'àmbit de l'educació

Punts forts

- *El personal docent està sensibilitzat en temes d'igualtat de gènere, ho treballen en el dia a dia.
- *Xerrades i exposicions als centres educatius, sobre violència masclista "Talla amb els mals rotllos"
- *A les escoles de primària no es troben amb casos de discriminació per raons de gènere, hi ha algunes diferències entre nenes i nens en els jocs de pati, però el professorat no hi sol intervenir.
- *Des de les entitats que coordinen els programes i actuacions dels centres educatius es té en compte la educació en igualtat.
- *Als instituts es treballa més que a les escoles amb el tema de la igualtat.
- *A nivell comarcal, s'han dut a terme algunes actuacions integrades per diferents centres de secundària pel tema de la violència de gènere, i el mite de l'amor romàntic entre els joves.

Punts febles

- *Es detecta la necessitat de fer un treball amb famílies, incidir en

temes d'igualtat de gènere fora de l'escola. Aquesta necessitat es fa més palesa en famílies magrebines o d'ètnia gitana.

*No s'ofereix a la comarca cap activitat formativa per al personal docent sobre temes d'igualtat de gènere. A més, no es percep com una necessitat.

*El problema amb les campanyes d'educació en valors és que, tot i que arriben a tots els instituts, és necessària una persona que treballi específicament per a dinamitzar-les.

*Es detecta segregació a l'hora d'escollir especialitats tant de cicles formatius com de carreres universitàries.

*Als instituts el que demanen són resultats acadèmics, però no es té en compte el treball sobre educació en valors, des de l'administració no se li dóna importància.

CONSELL COMARCAL DE L'URGELL

SERVEI DE JOVENTUT – OFICINA JOVE URGELL

Dades

El Departament de Benestar Social i Família, mitjançant la Direcció General de Joventut, a través del Contracte Programa 2016, signa amb el Consell Comarcal de l'Urgell el Servei de suport a les Oficines Joves.

1. Horari de l'Oficina Jove:

L'Oficina Jove de l'Urgell està oberta al públic de dilluns a divendres de 9 a 14h i els dilluns de 16:30h a 19h. Tot i que l'horari és flexible i s'adapta a les necessitats de la programació, podent obrir en caps de caps de setmana o festius.

2. Àrees d'atenció de l'Oficina Jove

Des de l'Oficina Jove de l'Urgell es realitza orientació i assessorament en els següents àmbits:

- Treball i empenedoria
- Salut: alimentació, salut sexual i reproductiva, drogodependències
- Formació i ensenyament

Es realitzen entrevistes personalitzades a l'Oficina Jove, es realitzen activitats diverses i obertes a la població jove i es realitzen visites als instituts amb xerrades, activitats i taules informatives a les hores del pati.

Les diferents professionals mantenen el contacte amb els diferents agents socials de la zona per tal de millorar la tasca preventiva, de diagnòstic i derivació entre serveis. També es realitza la tasca de difusió de les activitats i informacions variades a través de les xarxes socials, principalment facebook i twitter.

A continuació detallem la relació dels participants a les diferents activitats realitzades des de l'Oficina Jove ja sigui en el propi equipament com fora (en centres educatius,

accions als carrer, etc.).

- Garantia Juvenil: Joves de 16 a 29 anys que no treballin ni estudiïn en el moment d'apuntar-se.
- Joves per l'Ocupació: 25 joves inscrits al programa.
- 8 de març – Dia internacional de la dona. On són les dones?
- Campanya Diques prou, no estàs sola (25 novembre)
- Sensibilització en relació al col·lectiu LGTBI:
- Estiu Jove.
- Guia sobre l'oferta formativa per a la millora de l'ocupabilitat a la comarca de l'Urgell. S'han editat i distribuït 700 guies.
- Tallers d'educació sexoafectiva.
- Redacció del Pla Local de Joventut 2016-2019 de Tàrrrega.
- Grups de conversa en anglès (de gener a març)
 - Xerrades als Instituts: PTT Tàrrrega - Mollerussa
 - UEC
 - Escola i institut Pia
 - Escola i institut Vedruna Tàrrrega (Sant Josep)
 - Institut Arts Ondara
 - Institut Manuel de Pedrolo
 - Institut Alfons Costafreda
- Trobades de delegats:
 - Institut Manuel de Pedrolo
 - Institut Alfons Costafreda

El llistat d'entitats que han fet ús de la **Salapolivalent** de l'equipament són:

1. Club d'Escacs Tàrrrega
2. Grup d'Esplai GIC
3. Associació Alba
4. Associació Country Tàrrrega
5. Som Swing Tàrrrega
6. Fira Tàrrrega
7. CUP
8. Grup de mares i nadons
9. Agrupació teatral BAT
10. Companyia Dimitrilalta
11. EMD El Talladell
12. Ràdio Tàrrrega
13. Regidoria de Sanitat – Hàbits saludables
14. Regidoria d'Acció Social – Centre Obert

3. Serveis i professionals amb qui l'Oficina Jove de l'Urgell treballa de manera coordinada

L'Oficina Jove està formada per professionals de l'Ajuntament de Tàrrega i del Consell Comarcal de l'Urgell per tan la comunicació entre els dos organismes és continuada. A més també hi ha coordinació amb els centres d'ensenyament de la comarca, el centre de salut (CAP), els cossos de seguretat, serveis socials, centres de formació, empreses i entitats tan municipals i comarcals com provincials.

L'Oficina Jove manté una relació de treball amb la Direcció General de Joventut (Coordinació territorial de Lleida) que és qui marca les directrius de funcionament.

Val a dir, que la comunicació, és espontània, quan es requereix. I en el cas dels temes de salut comunitària si que hi ha unes trobades periòdiques de la Taula de Salut comarcal i està formada pels següents agents:

- SIAD – Servei d'Informació i Atenció a les dones
- CAP Tàrrega/Agramunt/Bellpuig
- Programa Salut i Escola
- Creu Roja Joventut Tàrrega
- Centre de recursos pedagògics
- Ajuntament de Tàrrega (Sanitat)
- Consell Comarcal de l'Urgell (Pla de drogodependències)
- Oficina Jove de l'Urgell

4. Comunicació i difusió

L'Oficina Jove enguany ha desplegat amb major intensitat la seva difusió a través de les xarxes socials, tenim una pàgina al facebook @OficinaJovedel'Urgell i el perfil @UrgelloJ, també utilitzem el twitter @OJUrgell. Amb menor mesura utilitzem la pàgina web oficial de la Xarxa d'Oficines Joves ja que aquesta web no es coneix i també per la rigidesa de la seva estructura interna. De cara al 2017 l'objectiu és tenir una pàgina web pròpia.

Relació de serveis, programes i accions

- Programa Tècnic Compartit: Servei de suport als municipis per desenvolupar els Plans Locals de Joventut.
- Pla Comarcal de Joventut:
 - Projectes que varien cada any:
 - Projecte de Formació: curs ACTIC, manipulador d'aliments, monitor/a d'educació en el lleure, monitor/a de menjador...
 - Projecte d'assessorament educatiu
 - Projecte de treball: Garantia Juvenil
 - Projecte de salut:
 - ✓ Projecte Fem salut jove, es fan diferents accions amb joves en l'àmbit de la salut, així com tallers als IES conjuntament

amb el programa FEM SALUT de Serveis Socials.

- ✓ Projecte Celebració dels Dies Mundials de la Salut: es celebren els dies Mundials que tinguin a veure amb els joves i la salut, aquest projecte també el fem conjuntament amb el FEM SALUT i el programa de drogodependències de Serveis Socials.
- ✓ Assessorament a joves adolescents en l'àmbit psicològic, també a través del SIAD si hi ha un treball familiar.
- Festa Jove de l'Urgell: És una festa que es fa el segon cap de setmana amb un dels municipis de l'Urgell que hagi guanyat l'anterior edició, a través d'una gimcana. Amb aquesta festa participen tots els municipis de l'Urgell i la idea es que cada any es faci amb un municipi diferent per generar més relació entre els joves de la comarca. La primera edició va ser a Castellserà, la segona a Bellpuig i aquest any toca a Preixana.

- Visites d'inspecció a les instal·lacions juvenils de la comarca.

- Visites de comprovació a les activitats en el lleure

- PIJ: Punt d'Informació Juvenil
 - Realització de carnet d'alberguista, ISIC, ITIC.
 - Assessorament en l'àmbit d'estades a l'estiu tant a Catalunya com a l'estranger, camps de treball.
 - Taulell informatiu en l'àmbit educatiu, de treball, salut, associacions, activitats.

Revisió i valoració dels punts forts i febles – Serveis a la Joventut

Punts forts

*El treball conjunt que realitzem amb els Ajuntament de la comarca ens ajuda a conèixer les necessitats i problemàtiques.

*Les reunions que es realitzen amb els regidors/res de la comarca.

*Treball amb xarxa: taula comarcal de salut i xarxa d'ocupació comarcal de l'Oficina Jove.

*Realització de la Festa Jove de l'Urgell.

Punts febles

*Dificultats per fer actuacions amb els joves que no siguin activitats d'oci.

*Dificultats en la mobilitat entre els pobles.

*Caldria millorar la implicació dels joves en la realització d'actuacions.

CONSELL COMARCAL DE L'URGELL

AREA D'EDUCACIÓ

Relació de serveis, programes i accions

Programa de Suport a l'educació:

- Realització d'activitats teatrals.
- Promoció de la realització de mostres de música, i premis comarcals per a la realització de treballs de recerca, entre d'altres.
- Transport Escolar Col·lectiu (TEC): servei adreçat a fer possible l'escolarització d'aquells alumnes que han de desplaçar-se fora del seu municipi de residència en un Centre d'Ensenyament.
- Ajuts individuals de desplaçament: assignació econòmica per a alumnes que no poden fer ús del transport escolar.
- Ajuts de menjador, per alumnes que s'han de desplaçar, o amb necessitats específiques.

Revisió i valoració dels punts forts i febles – Àrea Educació

Punts forts

*El personal docent està sensibilitzat en temes d'igualtat de gènere, ho treballen en el dia a dia.

*Des de les entitats que coordinen els programes i actuacions dels centres educatius es té en compte la educació en igualtat.

*A les escoles de primària no es troben amb casos de discriminació per raons de gènere, hi ha algunes diferències entre nenes i nens en els jocs de pati, però el professorat no hi sol intervenir.

*Als instituts es treballa més que a les escoles amb el tema de la igualtat.

*A nivell comarcal, s'han dut a terme algunes actuacions integrades per diferents centres de secundària pel tema de la violència de gènere, i el mite de l'amor romàntic entre els joves.

*Xerrades i exposicions als centres educatius, sobre violència masclista "Talla amb els mals rotllos"

Punts febles

*El problema amb les campanyes d'educació en valors és que, tot i que

arriben a tots els instituts, és necessària una persona que treballi específicament per a dinamitzar-les. Als instituts el que demanen són resultats acadèmics.

*Des de l'Administració cal treballar conjuntament i fer el que els centres els hi manca perquè moltes vegades ens solapem.

*Es detecta la necessitat de fer un treball amb famílies, incidir en temes d'igualtat de gènere fora de l'escola. Aquesta necessitat es fa més palesa en famílies magrebines o d'ètnia gitana.

*Cal una coordinació interdepartamental i comissions de seguiment.

*Cal una planificació amb l'oferta d'activitats des de l'administració als centres ja que pot ser que no sigui el que realment els interessa.

2.6 Formació

La formació professional és una eina fonamental per a facilitar i possibilitar l'accés al món del treball, així com per a millorar la situació laboral de les persones. A més cal **promoure la formació** al llarg de la vida com a aspecte prioritari en qualsevol persona, com a font de riquesa i realització personal. Les dones, cada cop més, s'interessen per formar-se i adquirir nous coneixements i aquest fet es reflecteix no només amb les noies joves, sinó que és un fet que s'observa en totes les edats. Les inquietuds de les dones comencen moltes vegades amb l'aprenentatge tant d'aspectes culturals com professionals.

Però amb les dones de més de 40 anys, sovint hi ha mancances en quant als nivells d'instrucció i de formació, a més ens trobem amb una manca d'experiència laboral, sobretot en les zones més rurals, pel fet que moltes d'aquestes dones han viscut treballant a la propietat familiar, sense cap remuneració, i a la vegada tenint cura de la seva família. Aquestes dones quan volen entrar al mercat laboral tenen moltes dificultats.

La realitat és que tot i que en general les dones tenen majors nivells formatius que els homes, això no va acompanyat d'un major grau d'inserció laboral. Tant les dones que estan dins com les que estan fora del mercat laboral, la seva situació és de desigualtat respecte als homes, que amb menys formació hi accedeixen més fàcilment. Molts estudis mostren que les dones estan en una situació de desavantatge en el mercat de treball, i tenen majors dificultats per accedir-hi.

És important, per una banda, adaptar l'oferta formativa a les necessitats de les dones tant des del punt de vista dels continguts, com de l'organització i la programació. Però també cal fer un treball de sensibilització de les empreses,

informant de que hi ha alguns mites que encara persisteixen i que les dades demostren que no són certs.

Cal valorar les característiques de la població de dones a la comarca en quant a nivell de formació i dificultats d'inserció laboral. També es pretén conèixer els organismes que treballen per a la millora d'aquests aspectes.

Revisió i valoració dels punts forts i febles de l'àmbit de la formació

Punts forts

- *Amb la crisi laboral i econòmica que hi ha actualment, les persones estan a l'atur i aprofiten per inscriure's més als cursos de català, de gestió i creació d'empreses, de monitors de lleure, de treballadores familiars...i així es formen i adquireixen coneixements.
- *Hi ha molta oferta formativa, i molt variada.
- *Les dones estan disposades a intercanviar coneixements sobre diferents temes, entre dones de la mateixa comarca o d'altres comarques.
- *La majoria d'associacions de dones fan cursos d'Informàtica i noves tecnologies per a les seves associades.

Punts febles

- *Tot i que les dones estan en general més ben formades que els homes, després tenen més dificultats per a trobar feina, o per a ocupar càrrecs directius o de responsabilitat.
- *Algunes dones voldrien que els Tallers d'Ocupació (TO) es fessin per a sectors menys masculinitzats.
- *El transport també és un problema greu per poder desplaçar-se fins al lloc de la formació, sobretot als pobles i amb dones, que no disposen de carnet de conduir.
- *Sovint les dones de la comarca es troben amb problemes d'horaris per assistir als cursos
- *A les poblacions petites els fa falta serveis per accedir a l'ús d'ordinadors i Internet
- *L'oferta formativa està molt centralitzada a la ciutat de Tàrraga, Bellpuig i Agramunt, que són les poblacions més grans.

CONSELL COMARCAL DE L'URGELL

SERVEI COMARCAL DEL CATALÀ – CONSORCI NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

Relació de serveis, programes i accions

Consorti per a la Normalització Lingüística

- Cursos de Català per adults/es a tota la comarca. Modalitat: Presencial (cursos d'acolliment lingüístic) i a distància (nivells B, C i D a través del Parla.cat).

Servei d'assessorament lingüístic:

- Correcció i traducció de textos administratius.
- Servei per a l'administració, associacions i empreses.
- Atenció de consultes: solució de dubtes ortogràfics, morfosintàctics, terminològics, de lèxic i de convencions gràfiques.
- Informació sobre recursos bibliogràfics.
- Informació sobre eines lingüístiques informàtiques.
- Informació i assessorament en matèria de drets lingüístics.
- Informació sobre els exàmens de la Direcció General de Normalització Lingüística.
- Un dels criteris de correcció i assessorament és l'ús del llenguatge no sexista.

Formació per a personal de l'administració:

- Cursos de llenguatge administratiu per a persones que treballen en institucions públiques, sobretot en ajuntaments.

Participació en els processos de selecció de personal a l'administració local:

- Correcció de les proves de català per a les persones que no ho tenen acreditat.

Dades

- Dels cursos de català (nivell B, C, D) que organitza el Consell Comarcal el 80 % participants són dones.
- Els cursos que es fan exclusivament per immigrants, també hi ha un 90% d'alumnat que són dones.

Revisió i valoració dels punts forts i febles – Servei Comarcal del Català

Punts forts

*El fet que el servei d'assessorament lingüístic del Consell Comarcal tingui com a objectiu l'ús del llenguatge no sexista té moltes implicacions positives. Per una banda, afavoreix que els textos públics no mostrin aquest tipus de llenguatge. També contribueix a la formació en aquests aspectes, i a la sensibilització.

*Les administracions locals es mostren més sensibilitzades pel que fa a l'ús del llenguatge no sexista.

*Cada cop més es tenen en compte els usos del llenguatge no sexista i s'aplica la perspectiva de gènere.

*Realització de cursos d'iniciació a la llengua oral per adones a l'Aula de llengua de Tàrraga.

Punts febles

*Encara hi ha una manca de sensibilització sobre el sexisme en el llenguatge per part de molta part de la població.

*Hi ha un nombrós grup de dones nouvingudes d'origen magrebí i subsaharià sense alfabetitzar o poc.

2.7 Treball

La presència de les dones en el mercat de treball remunerat té múltiples dimensions que fan que encara no s'hagi assolit la igualtat d'oportunitats i de tracte de les dones en l'àmbit laboral. Les discriminacions, tant horitzontals com verticals, que encara avui persisteixen en el mercat de treball fan que les dones tinguin una situació econòmica més precària que la dels homes, amb taxes més elevades d'atur, més temporalitat i uns sous més baixos.

L'atur a la comarca de l'Urgell és del 12,62 %, repercutint en major percentatge a les dones que del total aturades representen el 55,41%. La situació actual del mercat laboral, tot i haver millorat, és precària i hi ha moltes persones que busquen feina i no en troben.

Les intervencions específiques en el marc de la negociació col·lectiva, de la formació ocupacional, de la promoció del treball autònom i del suport a l'emprenedoria femenina contribueixen a canviar aquesta situació, i afavoreixen que les dones participin en el món del treball en les mateixes condicions i amb les mateixes oportunitats que els homes.

Sovint, en el món empresarial s'actua de forma discriminatòria cap a les dones, al considerar que tenen menys disponibilitat i falten més dies al lloc de treball que els homes, mentre que les xifres mostren que l'absentisme i les baixes laborals de les dones són inferiors a les dels homes. Tot i així, les dones són les qui, de forma pràcticament exclusiva, sol·liciten excedències i reduccions de jornada per la cura de familiars.

Les demandes i característiques del mercat de treball exigeixen treballadores flexibles, amb plena disposició horària i geogràfica, per assegurar les exigències de productivitat i eficiència de la nostra economia. Les dones tenen menor disposició a la flexibilitat perquè tenen altres prioritats i donen al treball un caràcter instrumental, això explica que acceptin treballar en sectors pitjor valorats i pitjor pagats.

Les dificultats en l'accés i manteniment de les dones en el mercat de treball es resolen en part a través de l'aplicació de polítiques de conciliació de la vida familiar i laboral.

És interessant tenir en compte la situació laboral de les dones a la comarca, i la situació econòmica i familiar.

CONSELL COMARCAL DE L'URGELL

SERVEI PROMOCIÓ ECONÒMICA I LABORAL

Dades

- L'Àrea de promoció econòmica del Consell Comarcal de l'Urgell realitza les funcions d'assessorament i el suport tècnic a la creació d'empreses, als nous emprenedors que tenen una idea de negoci i volen posar-la en pràctica, i també estimula el desenvolupament i creixement de noves iniciatives empresarials a la comarca.
- Des de l'any 1989 està duent a terme funcions fonamentals, on destaquen les de facilitar la informació, l'assessorament i el suport tècnic a totes les iniciatives que contribueixen al desenvolupament econòmic de la comarca. Es pretén la captació de futurs emprenedors, formació empresarial, seguiment, concessió d'ajuts i cerca de finançament, i la formació a empreses ja consolidades.
- El Consell Comarcal de l'Urgell forma part de la xarxa Catalunya Emprèn per a la creació d'empreses del Departament d'Empresa i Coneixement de la Generalitat de Catalunya, i l'any 2016 ha atès **137** consultes sobre diferents temes: com dissenyar un pla d'empresa, finançament, cursos i formació, etc.
- S'ha assessorat a 76 persones emprenedores: 32 dones i 44 homes.

Relació de serveis, programes i accions

ACTIVITATS DE FORMACIÓ:

- Curs de màrqueting digital i comunicació 2.0 per a empreses del sector turístic.
- Tallers de Gamificació per als alumnes dels Instituts d'Agramunt, Bellpuig i Tàrraga.
- Taller, Troba els valors de la marca del teu negoci a Tàrraga.

ALTRES ACTIVITATS:

- Seguiment tècnic i un acompanyament a empreses.
- Premi Comarcal a la realització d'un pla d'empresa.
- Participació a fires per posar en valor el producte de proximitat, contribuint a promocionar els productes de les nostres comarques i les persones que els fan possibles.

ASSOCIACIÓ ALBA - TÀRREGA

Entitat sense ànim de lucre que té com a missió acompanyar a les persones oferint recursos i serveis de qualitat i promovent un territori inclusiu i compromès

Visió

- Treballem pel benestar de les persones, les seves famílies, els professionals i els amics, anomenant l'autogestió i la defensa dels drets i participació.
- Es preveuen les necessitats de futur de les persones especialment als problemes de salut mental i trastorns de conducta, pluridiscapacitat i envelliment.
- Promovem la prestació de serveis oberts a tothom en els àmbits de l'educació i el lleure, la formació, la inserció i el treball, l'habitatge i la salut.
- Apostem per una economia social més sostenible, emprenedora i creadora d'aliances, recercant noves línies de finançament i optimitzant dels seus recursos.
- Volem generar confiança, per promoure una ciutadania i un territori compromès incentivant el voluntariat i el treball amb xarxa amb entitats del tercer sector.
- Treballem per la millora continua i la transformació a través de la innovació social, tecnològica i de models d'organització, i avaluant l'impacte de les nostres accions.

Valors

- Compromís social amb les persones i el territori: entitat que s'estima la seva gent i el seu territori. Per això, treballem les actituds que promouen la igualtat d'oportunitats, l'autonomia de les persones i el respecte per la seva intimitat.
- Emprenedoria i Innovació: som emprenedors i ens plantejem els reptes com a oportunitats per a créixer i per impulsar nous projectes en benefici de les persones. Som gent de mentalitat oberta i mirem cap al futur.
- Responsabilitat: exercim la nostra tasca amb el màxim rigor i competència vers les persones i l'entitat. Oferim serveis professionals i de qualitat, garantint la seva sostenibilitat.

Dades

- Atenem a persones de 43 poblacions diferents de la comarca de l'Urgell i la Segarra. Suposa una extensió total de 1300km² en un entorn rural.
- Realitzem 308 km diaris.
- La dispersió de les persones en el territori suposa un gran repte pel que fa al transport i a l'accés als serveis.

Relació de serveis, programes i accions

ÀREA PERSONES I FAMÍLIES

- ORGANITZACIÓ CENTRADA EN LA PERSONA

- Treballem per àrees i projectes transversals.
- Oferim un pla d'atenció individualitzat a les persones.
- Hem creat la figura del facilitador que acompanya les persones a assolir els seus objectius.
- **FAMÍLIES**
 - Treballem per atendre les seves inquietuds i necessitats per garantir el seu benestar i qualitat de vida.
 - Oferim:
 - ✓ Informació, orientació i assessorament personalitzat.
 - ✓ Realitzem reunions d'avaluació.
 - ✓ Treballem projectes de futur.
 - ✓ Impulsem xerrades, jornades i accions diverses.
- **ÈTICA I DRETS DE LES PERSONES**
 - Treballem per ser una entitat ètica, responsable i compromesa.
 - Disposem d'un codi ètic general d'entitat i d'una guia d'implantació.
- **PROJECTES**
 - Plena inclusió de les persones.
 - Projectes oberts a la ciutadania.
 - Treball en xarxa amb la comunitat.
 - Coordinem, gestionem, fem seguiment i avaluem aquests projectes.

ÀREA EDUCATIVA TERAPÈUTICA

- **CENTRE DE DESENVOLUPAMENT INFANTIL I ATENCIÓ PRECOÇ**
 - El CDIAP tracta trastorns en el desenvolupament:
 - ✓ Físic
 - ✓ Emocional
 - ✓ Intel·lectual
 - ✓ Sensorial
 - S'adreça a famílies amb nens/es de 0 a 6 anys.
 - Treballem amb xarxa amb les escoles i llars d'infants.
- **ESCOLA ALBA**
 - L'Escola de Santa Maria de l'Alba és un centre educatiu atén alumnes amb necessitats educatives especials de 3 fins als 21 anys.
 - Ofereix una educació personalitzada segons les necessitats dels alumnes.
- **CENTRES OCUPACIONALS Alba / Espígol**
 - Els nostres CO són serveis adreçats a persones amb discapacitat majors d'edat.
 - Es treballa per l'autonomia social i millora contínua de la qualitat de vida.
 - Es realitzen tallers terapèutics i laborals:
 - ✓ Servei Ocupacional d'Inserció
 - ✓ Servei de Teràpia Ocupacional

ÀREA FORMACIÓ I INSERCIÓ

- **SOM PUNT FORMADOR - ENFOC**
 Serveis d'inserció laboral i d'intermediació laboral a les empreses a través del

programa incorpora.

- Enfoc participa al Programa Incorpora de "la Caixa" que té com a objectiu facilitar l'accés al món laboral a persones amb risc d'exclusió.

A través d'un tècnic d'inserció oferim un servei d'intermediació laboral que va des de la formació i la selecció de persones que busquen feina fins a la incorporació d'aquestes persones a un lloc de treball. D'aquesta manera, donem un suport integral durant totes les etapes del procés:

- ✓ Identifiquem els llocs de treball per cobrir i planifiquem la metodologia que cal seguir.
- ✓ Seleccionem perfils professionals en funció dels requeriments de l'oferta.
- ✓ Oferim ajuda per a l'adaptació al lloc de treball.
- ✓ Fem un seguiment del treballador després de la inserció.

- A més, assessorem sobre les obligacions vinculades a la inserció laboral de persones amb risc d'exclusió social i sobre les bonificacions per contractar persones en risc d'exclusió social i la desgravació fiscal corresponent.

- **INSERCIÓ**

- Tenim un tècnic d'inserció que s'encarrega de:

- ✓ Fer prospecció a les empreses.
- ✓ Seguiment i orientació a les persones de la borsa laboral.
- ✓ Selecció del personal.

- **PRELABORAL**

- El Servei de Prelaboral és un pla individual d'inserció laboral.

- La persona adquireix, recupera i manté les seves capacitats.

- Per tal d'incorporar-se al Centre Especial de Treball o a l'empresa ordinària.

- **EUROPA**

- A través del Servei de Projectes Europeus busquem noves oportunitat a Europa per a persones i els joves del nostre territori.

- Treballem en accions:

- ✓ Servei de Voluntariat Europeu.
- ✓ Participació en intercanvis juvenils.
- ✓ Seminaris internacionals.
- ✓ Altes projectes concrets com el Projecte Hallo.

- **VOLUNTARIS I AMICS**

- ELS AMICS són persones i empreses que voluntàriament dediquen el seu temps a oferir coneixement, suport o acompanyament a les persones o a les activitats que realitzem.

ÀREA DE TREBALL

- **OBRADOR EL ROSAL**

- Empresa d'emprenedoria social que elabora galetes artesanes amb ingredients de qualitat i de proximitat des de fa més de 100 anys.

- Les galetes estrella del Rosal són els arrugats i també les neules i els vanos i cubans.

- **CENTRE ESPECIAL DE TREBALL**
 - Oferim diversos serveis professionals adreçats tan a empreses com a particulars:
 - ✓ Servei de neteja per a empreses, oficines i comunitats format per un equip de professionals especialitzat.
 - ✓ Disposem d'una bugaderia industrial que ofereix servei a centres de salut, restaurants, cases rurals i a particulars.
 - ✓ El servei de jardineria ofereix tasques de neteja i manteniment de zones enjardinades, boscos i jardins particulars.
 - ✓ El servei de manipulats realitza tota mena de treballs manuals com l'ensobrat o l'encapçat de material divers.

Per a més informació dels serveis que ofereix l'Associació Alba, podeu consultar la seva pàgina web: www.aalba.cat

ASPID - URGELL

ASPID és una entitat del sector social que treballa per la inclusió social de col·lectius en risc d'exclusió – Consell Comarcal

Relació de serveis, programes i accions

AIL

- SIOAS – Atenció a persones amb discapacitat física.
- XOPO – col·lectiu generalista, dirigit a persones en situació d'atur demandants d'ocupació.
- Autoocupació; emprenedoria a la població en general.
- MARMI - adreçat a persones que reben la RMI.
- Prospecció i conscienciació de les empreses de la Responsabilitat social corporativa per contractar persones amb risc d'exclusió.

(Aquests programes venen estructurats pel FSE i és qui marca polítiques d'igualtat a l'hora de dur-los a terme)

Revisió i valoració dels punts forts i febles – ASPID

Punts forts

- *Especificitat dels programes a través de les diferents línies d'actuació (itineraris més personalitzats).
- *Motivació al personal usuari davant de programes molt específics.
- *Autoconeixement de les seves fortaleses i àmbits de millora.
- *Formació específica per a dones amb l'objectiu d'empoderar-les davant el mercat de treball.

Punts febles

- *Discontinuitat d'algun dels programes finançats pel FSE.
- *Col·lectius molt heterogenis entre ells, la qual cosa a vegades dificulta la conscienciació de la necessitat d'integració en el context social i laboral.

*Dificultats afegides en temes de conciliació familiar que obstaculitzen el fet del desenvolupament personal i professional.

OTG - URGELL

Oficina de Treball - Tàrrrega

Relació de serveis, programes i accions

- Realitzar les actuacions previstes a la cartera de serveis adreçades a persones i empreses.
- Classificar, comprovar i fer el seguiment de la disponibilitat i ocupabilitat de les persones demandants d'ocupació.
- Realitzar les inscripcions, els enregistraments, les certificacions i els tràmits propis del seu àmbit de competència.
- Orientar i assessorar les persones usuàries, en coordinació i col·laboració amb la resta d'agents territorials públics i privats especialitzats, amb l'objectiu de millorar les competències professionals i de recerca de feina.
- Fer actuacions d'intermediació en el mercat de treball, en coordinació i col·laboració amb la resta d'agents territorials públics i privats especialitzats.
- Gestionar ofertes de treball i assessorar els oferents d'ocupació en relació amb la metodologia i els criteris de selecció orientats a les necessitats de l'empresa i els perfils professionals.
- Efectuar la prospecció de les empreses per tal de fer difusió de la cartera de serveis.
- Assessorar i tramitar les actuacions vinculades als projectes d'autoocupació.
- Informar els tràmits relatius al procediment sancionador dins l'àmbit de la seva competència.
- Evitar discriminació en qualsevol dels seus serveis i/o tràmits i valorar la igualtat d'oportunitats.

Revisió i valoració general dels punts forts i febles de l'àmbit del Treball

Punts forts

*Les dones que treballen al camp en municipis molt petits, o explotacions familiars, no tenen tants problemes d'atur.

*El sector del comerç és força important a la comarca, i està ocupat bàsicament per dones, a més és un sector que impulsa la creació d'empreses per part de dones.

*Les dones cada vegada són més emprenedores i tenen més projectes que duen a terme.

*El fet de trobar feina fora de casa, obre portes i dona més seguretat a les dones.

*A la comarca hi ha una filial, de l'Associació FUNDE, dones empresàries, directives, i emprenedors FUNDE. Aquesta entitat assessora i orienta les dones que vulguin iniciar el seu negoci.

*Moltes empreses ja disposen d'un Pla d'Igualtat per fomentar la igualtat entre homes i dones en el lloc de treball.

*El Consell Comarcal de l'Urgell disposa d'un Protocol de Prevenció per l'assetjament sexual. L'assetjament sexual ha estat definit com la situació en la qual es produeix qualsevol comportament verbal, no verbal o físic no desitjat, d'índole sexual, amb el propòsit o l'efecte d'atemptar contra la dignitat d'una persona, especialment quan es crea un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant o ofensiu.

*La gent jove comparteix tasques de la llar, perquè l'home i dona treballen fora i cal compartir tasques.

Punts febles

*Els salaris de les dones són proporcionalment més baixos al dels homes i els treballs que realitzen són menys qualificats. Ens trobem amb una precarietat laboral de moltes dones que condiona la seva maternitat, l'adquisició d'habitatge, la conciliació amb la vida familiar, etc.

*Les tasques de la llar recauen fonamentalment sobre les dones, sobretot en la població de més edat.

*Moltes dones treballen en sectors com la neteja o la cura de la gent gran, amb ocupació submergida, i amb sous molt baixos.

*En aquest tipus de feines les dones immigrades treballen cobrant uns sous encara més baixos.

*Les dones continuen ocupant, en gran majoria, els sectors relacionats amb els rols tradicionals: educació, sanitat, assistència i cura de persones dependents, voluntariat, comerç, etc. Es detecta segregació horitzontal i segregació vertical en el mercat laboral a la comarca.

*La manca de mesures de conciliació laboral i familiar limita a les dones la possibilitat de treballar.

*El fet que no hi hagi activitats extraescolars en alguns municipis també limita les dones per anar a buscar feina.

*Hi ha poques borses de treball actives que recullin CV de dones i busquin llocs de treball.

*La xarxa de transport públic és deficitària per arribar a les poblacions on es concentren el major nombre de negoci, i fa que moltes dones no

puguin accedir a determinats llocs de treball perquè no tenen carnet de conduir.

*Els eixos de comunicació no són bons.

2.8 Salut i qualitat de vida

La salut és un aspecte complex que integra molts condicionants que sovint no es tenen en compte. El nivell social, el tipus d'activitat laboral, i la qualitat de l'atenció sanitària incideixen i determinen la salut i la qualitat de vida. Les diferències de salut en la població, doncs, no només són en funció de la classe social o de la feina, sinó que també hi ha diferències en funció del sexe. Molts estudis recents parlen dels riscos derivats de l'àmbit laboral i domèstic i la doble presència en aquests dos àmbits.

Les persones amb situacions més desfavorides tenen més risc de patir malalties, i les dones com a col·lectiu més afectat per l'atur, el treball precari, i la cura de persones dependents, es conformen com a més vulnerables.

El tema de la sexualitat i la salut reproductiva afecta de manera especial a les dones, i sovint els sistemes sanitaris són deficientes en aquests aspectes. Moltes dones es queixen dels serveis de ginecologia de la Seguretat Social, i acaben anant a centres privats o mútues per a trobar el servei que necessiten. El problema és que les dones en situació més desfavorida no tenen aquesta opció i no se senten ben ateses. El servei de ginecologia i de planificació familiar és fonamental per a la vida d'una dona, i des de les institucions s'hauria de tenir més en compte.

És necessari que existeixi una bona coordinació entre els diversos àmbits que afecten a la salut de les dones: l'educatiu, el sanitari, i els serveis socials. També cal treballar amb la prevenció, donant eines i recursos per a la informació dels riscos existents, i dels canvis que es poden dur a terme per a una millora de la salut.

És alhora necessari estudiar, de manera diferencial, les problemàtiques de salut entre els homes i les dones. Una de les limitacions més importants per a la planificació dels serveis sanitaris amb perspectiva de gènere és la manca d'informació adequada. Cal, no només presentar les dades separades per sexes, sinó també utilitzar indicadors de salut adequats per a capturar les especificitats de cada sexe. És necessari l'estudi de les problemàtiques específiques en temes de salut en les dones de la comarca.

Ens trobem en una societat cada cop més competitiva, no només en l'àmbit de l'economia, sinó també en l'àmbit social. L'estat del benestar té enormes mancances, que moltes vegades es veuen cobertes per la família, i això vol dir, per les dones, que són les principals cuidadores de les persones dependents.

Les dones pateixen situacions de desigualtat social i marginalitat que cal observar de prop. Diferents estudis mostren que hi ha un col·lectiu de dones que està entrant en situació de precarietat important. Parlem de feminització de la pobresa, per referir-nos al perill de les dones de caure en situacions de grans dificultats econòmiques.

Dins aquests grups cal destacar el de les dones grans, vídues i que viuen soles. Solen cobrar unes pensions molt baixes, que no són suficients per a mantenir les despeses que la vida diària ocasiona.

El col·lectiu de dones grans cada dia creix més per l'augment d'esperança de vida, i per tant, creix el nombre de persones dependents, sovint en situacions de soledat, o que per qüestions de tradició són cuidades per altres dones. És per aquest motiu que cal reforçar els serveis d'atenció i cura de la gent gran, i des de les institucions han de ser conscients de les noves necessitats que s'han de cobrir.

També cal estudiar el cas d'altres dones en situació d'exclusió social, com les dones discapacitades, que tenen doble dificultat per integrar-se pel fet de ser dones. Les dones migrades també estan dins aquest col·lectiu, però al ser un col·lectiu tan especial i nou en la nostra societat els hem dedicat un apartat específic.

A més, les dones en situacions desfavorables, solen patir un dèficit agregat de mesures de protecció legal i institucional. La manca d'aquestes mesures no fa més que augmentar la vulnerabilitat i la indefensió d'aquestes dones.

Totes les entitats de serveis socials han de reforçar les mesures d'atenció i protecció cap a aquest sector de població que ho necessita, i cal que facin a més un treball de coordinació, aportar i compartir les dades i experiències que es recullen des de cada servei, per a poder oferir una atenció integral a les necessitats específiques de les dones, des de cada un dels diferents àmbits d'actuació.

Dades:

A l'Urgell hi ha 3 Centres d'Assistència Primària:

- o CAP II de Tàrraga

- o CAP I de Bellpuig
- o CAP I d'Agramunt

Els diferents CAP són independents entre ells. Els de Bellpuig i Agramunt tenen només metges de capçalera i altres serveis bàsics, i el de Tàrrega disposa a més d'especialistes externs.

També hi ha consultoris municipals, que estan situats en tots els municipis de la comarca i també en algun poble agregat més gran, com per exemple el Tarròs o el Talladell. Donen assistència sanitària a la població diàriament o regularment, per donar servei sanitari als seus habitants.

Alguns pobles una mica més grans tenen un metge o una metgessa propis, i altres municipis més petits comparteixen un/a professional que va passant per tots ells. També alguns pobles disposen d'un/a ATS que fa diferents serveis, consultes, extracció de sang, etc.

Per rebre assistència d'especialistes s'han de desplaçar a poblacions més grans de la comarca, o a Lleida. Els dos hospitals més propers l'Hospital Arnau de Vilanova i l'Hospital Provincial de Lleida estan situats a 45 km de Tàrrega i a 40 km de Bellpuig.

CONSELL COMARCAL DE L'URGELL

SALUT URGELL

Relació de serveis, programes i accions

Programa Fem Salut:

- Col·laboració amb el cicle de conferències "Dona Informa't"
- Celebració dels dies mundials (dia de la dona, dia de l'activitat física, dia de l'alimentació, dia de la salut)
- Cicle 8 de març
- Xerrades de nutrició:
 - o Diferenciem la gana emocional de la gana fisiològica?
 - o L'alimentació i els seus beneficis
 - o Alimentació saludable
 - o Plantes saludables a la cuina
 - o Cicle de xerrades de nutrició: "I avui, què mengem?"
 - "L'etiquetatge dels aliments. L'entenen?"
 - "Menja com a casa siguis on siguis"
 - "La nutricionista respon"
- Xerrada d'intel·ligència emocional:
 - o "Millorar la salut mitjançant l'activitat física: una qüestió d'actitud"

- Formació en Reanimació Cardio Pulmonar (RCP)
- Tallers de gimnàstica mental
- Cicle de conferències en neuroprevenció:
 - o Somriu
 - o Cuida't
 - o Pensa
 - o Mou-te
- Xerrades de nutrició als Instituts:
 - o Taller 1er ESO, dividit en dues sessions:
 - Primera sessió sobre prendre consciència d'esmorzar bé i descobrir quina motivació personal ens fa moure a cuidar la salut.
 - Segona sessió d'idees originals d'entrepans.
 - o Taller 3er ESO, dividit en dues sessions:
 - Primera sessió: Quina relació tenim amb el menjar? Amb qui, on, quan mengem? Estan més sans els prims? Els beneficis de practicar esports...
 - Segona sessió: l'etiquetatge dels aliments, anàlisi de publicitat alimentària...
 - o Taller 2on de batxillerat, d'una sessió:
 - Com organitzar-se el menú setmanal i conèixer la cuina bàsica.
- Obres de teatre
- Campanyes de Salut:
 - o Fes esport, fes-te veure (amb la col·laboració amb els Mossos d'Esquadra)

Drogo dependències:

- Celebració dels dies mundials (DM): DM alcohol, DM sense tabac, DM Sida
 - o Tallers i xerrades als Instituts
 - o Obres de teatre

CONSELL COMARCAL DE L'URGELL

SERVEIS SOCIALS

Relació de serveis, programes i accions

Serveis socials d'atenció primària

- Conjunt organitzat i coordinat d'accions professionals, integrat pels respectius equips tècnics que tenen per objecte promoure els mecanismes per conèixer, prevenir i intervenir en persones, famílies i grups socials, especialment si es troben en situació de risc social o d'exclusió.

Servei d'atenció domiciliària - SAD

- Conjunt organitzat i coordinat d'accions que es realitzen bàsicament a la llar de la persona i/o família, dirigides a proporcionar atencions personals, ajuda a

la llar i suport social a aquelles persones i/o famílies amb dificultats de desenvolupament o d'integració social o manca d'autonomia personal. El servei d'atenció domiciliària podrà complementar-se amb altres modalitats d'atenció.

Teleassistència

- Constitueix una modalitat del servei d'atenció domiciliària el qual, amb la tecnologia adequada, ofereix als usuaris i usuàries una atenció permanent i a distància, assegurant una resposta ràpida a les eventualitats que els puguin sobrevenir. Aquest servei es presta mitjançant la teleassistència amb Conveni amb Creu Roja.

Llei de la Dependència

- Servei en diferents actuacions, que porten a terme els /les professionals d'un equip per valorar, orientar i coordinar els suports necessaris per oferir una atenció integral per a la prevenció de la dependència.

Pla individual d'atenció a la dependència (PIA)

- Els plans són elaborats i treballats pel personal de primària i la persona referent de dependència que es desplacen als diferents municipis i domicilis de la comarca per tal d'acordar amb la família el possible servei i/o prestació a gestionar.

Projecte d'ajuts per situacions de pobresa

- Projecte adreçat a les persones que es poden trobar immerses en situacions de necessitats socials greus sobrevingudes i de caràcter inaplaçable o en situacions produïdes per emergències greus i imprevisibles, residents a la comarca de l'Urgell en que se'ls concedeix un ajut econòmic (extraordinari i puntual) per tal que responguin a aquesta situació d'emergència, urgència social o que són al límit de convertir-s'hi en un breu temps.
- Es compta amb bases reguladores per a la concessió d'ajuts.

Accions d'intervenció socioeducativa per a infants i adolescents

- Programa adreçat a la integració social, a la normalització de la vida de la comunitat i a la cobertura de necessitats i carències personals dels infants, adolescents i les seves famílies que pateixen dèficits i disfuncions o situacions de vulnerabilitat social.

Atenció a infants/adolescents i les seves famílies en activitats diverses

- Des de l'equip d'atenció primària i per mitjà del treball diari amb les famílies es gestiona i es fa el seguiment dels següents projectes:
 - Activitats d'estiu
 - Reforços escolars
 - Tallers habilitats parentals
 - Ajuts socials per menjadors escolars (comptem amb unes bases

reguladores per a la concessió dels ajuts socioeconòmics).

Persones amb discapacitats

- Servei de transport adaptat

Servei complementari a persones amb discapacitat, consistent en la prestació d'un sistema de transport adaptat al grau de necessitat de suport de les possibles persones usuàries per tal de garantir el seu accés als serveis socials d'atenció especialitzada o aquells altres que permetin la seva integració.

El Consell Comarcal disposa d'un vehicle adaptat propi i que gestiona el propi Consell.

Es col·labora amb entitats locals de la comarca en alguna de les seves activitats (sortides) i també nivell econòmic amb entitats que realitzen el transport adaptat pel seu compte.

Àmbit Educatiu (prevenció de salut i drogodependència)

- Primària i secundària es fan diversos tallers entorn a la prevenció de salut (obres de teatre, xerrades, exposicions, ...)

Consell Consultiu de la Gent Gran

- Òrgan participatiu per a la gent gran com és el Consell Consultiu de la Gent Gran amb qui hem engegat diverses activitats per a la gent gran de la comarca: participació en els Congressos Nacionals de la Gent Gran, conferències, programa Fem salut...

Revisió i valoració dels punts forts i febles de l'àmbit Salut i qualitat de vida

Punts forts

- * La xarxa viària és ràpida per accedir als principals hospitals a Lleida.
- * Hi ha la previsió de construcció d'un hospital a Tàrraga que descongestionarà els grans hospitals de Lleida.
- * Quan els fills són grans, les dones tenen més temps per cuidar-se.
- * La prevenció a través de les diferents entitats, mitjans de comunicació i associacions sobre diferents malalties, consciència cada vegada més, a les dones i fa que es realitzin més controls mèdics: càncer de mama, de coll d'úter.
- * Es realitzen conferències i tallers sobre salut, ja que són temes que interessen a les dones: sobre l'ictus, intoleràncies alimentàries, canvis en l'època de la menopausa...

Punts febles

- * Hi ha una manca de recursos econòmics per poder fer front a l'allau de sol·licitud d'ajuts que arriben a Serveis Socials.

* Per les dones que no treballen, la precarietat laboral i la manca de llocs de treball fa que sigui molt pitjor que abans i sorgeixin molts episodis d'ansietat i depressió.

* Per les dones que treballen la incapacitat de conciliar vida laboral i familiar sovint crea els primers símptomes d'estres i ansietat.

* L'horari de consultes mèdiques és insuficient, sobretot de pediatria i ginecologia.

* Manca d'oportunitats laborals per a moltes de les dones (elles i/o les famílies) usuàries de serveis socials.

* Les dones usuàries de serveis socials (principalment famílies nouvingudes) tenen una càrrega familiar forta i no reconeguda.

SERVEI DE SUPORT EN EL DOL

PONENT

Relació de serveis, programes i accions

Projecte d'acompanyament i suport en xarxa per a dones en situacions de pèrdua

- L'objectiu principal és apoderar la dona en situació de pèrdua (mort, salut, família) creant una xarxa de suport emocional, afectiu, econòmic i social. El dol és un procés adaptatiu, natural i necessari. El problema és que en la nostra societat la mort és un tema tabú i sovint aïllem la persona quan més ens necessita, a vegades per por o per desconeixença. Això provoca situacions de pobresa afectiva, de solitud i un gran patiment de la persona en dol que acaba repercutint en la seva salut física i mental. Aquest projecte tracta de convertir la pèrdua en una oportunitat de creixement humà davant l'adversitat.

Programes d'acompanyament al final de la vida

- Acompanyem a les famílies i en especial a les dones que acostumen a ser les principals cuidadores, en el procés de final de vida d'un familiar.

Revisió i valoració dels punts forts i febles – SERVEI DE SUPORT AL DOL

Punts forts

*L'acompanyament en el dol redueix l'ansietat, la sensació d'ansietat i angoixa.

*L'acompanyament millora l'autoestima.

*Treballem la prevenció de conductes de risc, en especial la ideació suïcida.

Punts febles

*Caldria millorar la relació amb altres serveis tant sanitaris com socials.

CREU ROJA URGELL

TÀRREGA

Relació de serveis, programes i accions

Sensibilització i campanyes

- Es porten a terme campanyes posant l'accent amb el Dia Internacional de la Dona (8 de març) i el Dia Internacional contra la Violència vers les Dones (25 de novembre).

Atenció i protecció a víctimes que viuen violència de gènere (ATENPRO)

- Servei de teleassistència mòbil per a dones en situació de violència de gènere que permet, només prement un botó posar-se en contacte amb el Centre de Coordinació de la Creu Roja en cas d'emergència o necessitat. A més es treballa, no només per cobrir les necessitats més immediates, sinó per proporcionar-los les eines per al seu empoderament i desenvolupament personal lluny de la violència.

Programes d'ocupació

- Atenem les necessitats laborals de les dones que es troben en procés de recerca de feina. Un dels elements més importants en "itinerari d'inserció laboral" és l'augment del nivell d'ocupabilitat de les dones participants al projecte, a través de la formació en competències i bàsiques i transversals,, així com mitjançant la formació capacitadora i professionalitzadora que els permet arribar en millors condicions al mercat labora.

(Pendent resolució subvenció)

Dones en situació de dificultat

- Per combatre situacions d'alta vulnerabilitat i risc d'exclusió social s'ofereixen ajudes a necessitats bàsiques.

Tracta d'éssers humans

- Des de diferents projectes i iniciatives d'intervenció s'aborda aquest fenomen lligat amb l'exploració que afecta bàsicament a dones mitjançant accions específiques d'abordatge com entitat que protegeix els drets universals de les persones.

Revisió i valoració dels punts forts i febles – CREU ROJA

Punts forts

*Formar part d'una ONG amb experiència en temes d'igualtat de gènere.

*Possibilitat d'accedir a diferents projectes propis relacionats amb la igualtat de gènere.

Punts febles

*Desconeixement dels projectes relacionats amb igualtat de gènere per part de les administracions i entitats del nostre àmbit territorial.

2.9 Immigració i cohesió social

El fenomen migratori sovint comporta trastorns de tipus psicològic o mental a les persones que es desplacen. El més freqüent és el Síndrome d'Estrès Crònic o Síndrome d'Ulisses i el pateixen les persones immigrades que no poden superar els 7 dols:

1. Dol per la separació de familiars i amics.
2. Dol per la llengua materna.
3. Dol per la cultura.
4. Dol per la pèrdua dels paisatges, la terra...
5. Dol per la pèrdua de l'estatus social.
6. Dol per la pèrdua de contacte amb el grup ètnic d'origen.
7. Dol per la pèrdua de seguretat física.

La situació de la dona estrangera presenta una doble dificultat: el fet de ser dona, i a més, el fet de ser estrangera. Es troben amb més problemes per a participar en la vida comunitària del país, perquè solen estar relegades a l'àmbit domèstic, per tant tenen més dificultats per aprendre l'idioma i per a trobar feina. A més, algunes situacions d'aïllament i soledat fan que els trastorns psicològics que hem esmentat s'agreugin.

Cal destacar que les dones estrangeres que arriben per reagrupament familiar han d'estar dos anys al país receptor abans no se li concedeix el permís de treball. Això potencia que administracions i ONG es plantegin cursos de formació ocupacional per aquest període a l'espera dels permisos. Per a poder treballar primer necessiten una oferta de treball, i després esperar com a mínim 3 mesos per obtenir el permís. Solen trobar-se amb moltes dificultats per a poder fer efectius aquests tràmits.

La incorporació més viable per a les dones estrangeres al món del treball és, actualment, les tasques de la llar o com a cuidadores de gent gran, i les desenvolupen habitualment les dones llatinoamericanes. Les dones procedents de l'Àfrica Subsahariana no es plantegen una incorporació immediata al món del

treball, principalment pel rol de mares que, degut als reagrupaments familiars, estan desenvolupant.

Es constata que la majoria de dones procedents de l'Europa de l'est tenen un nivell d'estudis superior. Això no evita que en la seva activitat laboral ocupin un perfil poc qualificat, generalment en indústria i hostaleria.

Cal analitzar la situació social i econòmica, demandes i necessitats específiques de les dones immigrades de la comarca.

IMMIGRACIÓ I COHESIÓ SOCIAL

Dades:

- La població immigrant es concentra a la meitat nord de la comarca, Tàrraga, Agramunt, Bellpuig. Bàsicament treballen en el sector agrícola. A la meitat sud també hi ha agricultura però són explotacions més petites, familiars.

- A la comarca de l'Urgell la majoria d'aquestes persones provenen de països del Nord d'Àfrica, principalment del Marroc, de les quals la majoria són homes. Les dones provenen sobretot d'Amèrica Llatina, de l'Europa de l'Est, i del Nord d'Àfrica.

- La majoria de dones immigrades de la comarca són aquí per reagrupament familiar, menys les d'Amèrica del sud que són elles les migrants, això els dificulta molt el fet de trobar feina, perquè no tenen permís de treball ni coneixen la llengua.

- Les dones romaneses tenen una cultura més semblant a la cultura catalana, i sovint també tenen un nivell educatiu i cultural superior a les dones d'altres països. Presenten poques dificultats per aprendre l'idioma, i sovint s'integren amb més facilitats.

- Les dones sud-americanes no aprenen el català per la facilitat de comunicar-se amb castellà. A diferència de les dones magrebines, moltes venen soles, i posteriorment els seus marits i les filles i fills arriben per reagrupament familiar.

- S'ha d'incidir en la transmissió de la informació sobre nocions bàsiques en temes d'alimentació, conceptes de salut i de malalties occidentals, encaminades a facilitar l'autonomia i la prevenció de les mares. D'aquesta necessitat n'estan exemptes les dones de l'Europa de l'Est que tenen cura del seu cos i de la seva alimentació al mateix nivell que els occidentals.

- La comarca de l'Urgell disposa des de l'any 2009, d'un PROTOCOL DE PREVENCIÓ EN CASOS DE MUTILACIÓ GENITAL FEMENINA.

- La Mutilació Genital Femenina es duu a terme a les nenes en una franja d'edat que pot abraçar des del naixement fins a la preadolescència, abans de la primera menstruació i les lesions empitjoren l'estat de salut, limiten la supervivència d'algunes d'aquestes noies i perpetuen la desigualtat de gènere, la discriminació de les dones i

la violació sistemàtica dels seus drets.

- Per això cal realitzar accions de prevenció a través de les associacions d'immigrants, dels CAP de Salut, sobretot a Pediatria. I també a les Escoles per estar alerta, si alguna nena marxa de vacances al seu país d'origen.

- El 6 de febrer se celebra el Dia Mundial de Tolerància Zero a la Mutilació Genital Femenina per denunciar que aquesta pràctica segueix produint-se a 28països d'Àfrica i Orient Mitjà, i en comunitats immigrants d'Amèrica del Nord, Europa i Austràlia.

Relació de serveis, programes i accions de l'àmbit de immigració i cohesió social

- Cursos d'alfabetització en llengua catalana.
- Servei d'assessorament legal.
- Cursos de coneixement de la societat catalana.
- Servei d'acollida.
- Cursos d'inserció laboral.
- Accions de sensibilització.
- Conferències de legislació d'estrangeria.
- Redacció d'informes d'estrangeria.

Revisió i valoració dels punts forts i febles de l'àmbit de immigració i cohesió social

Punts forts

*Els Serveis Socials de la comarca tenen molt en compte el fenomen de la immigració i l'integren en els seus projectes d'intervenció. Dins aquests projectes també es posa especial atenció en la problemàtica específica de les dones.

*Les dones immigrants en general es mostren satisfetes amb les polítiques d'integració, creuen que a la comarca hi ha bona predisposició i recolzament des del servei d'immigració.

*Hi ha molta oferta de cursos per aprendre el català a diferents municipis (Agramunt, Tàrraga...)

*Les activitats on les dones participen solen ser actes organitzats per als infants, on elles van com a acompanyants.

Punts febles

*Les dones immigrades tenen moltes dificultats d'inserció laboral, per problemes amb l'idioma. Un altre motiu és perquè la majoria de dones immigrades són aquí per reagrupament familiar, i no tenen permís de

treball.

*Un dels problemes que es troben als cursos de català és que moltes dones immigrades no estan alfabetitzades.

*En general es detecta baix nivell de formació en les dones immigrades, tot i que es troben diferències en funció del país de procedència.

*Moltes dones immigrades es dediquen a feines de neteja, o de cura de gent gran, solen ser feines d'ocupació submergida i mal pagades. També hi ha un col·lectiu important que ni tan sols treballa.

*En alguns municipis no perceben una bona integració del col·lectiu immigrant, especialment del col·lectiu magrebí.

*Sovint hi ha dèficits en la dieta alimentària, i falta de coneixement en temes de salut, especialment en les pautes a seguir durant l'embaràs.

*Els casos de violència de gènere en dones immigrades són més invisibles perquè s'efectuen menys denúncies, per problemes de falta de permisos de residència, o pel fet de ser dones reagrupades.

*Les dones immigrades no participen massa amb les activitats que s'organitzen des de les associacions de les dones de la comarca, tot i haver-hi una associació de dones.

2.10 Intervenció contra la violència de gènere

Quan parlem de violència masclista (per part d'un home) contra les dones ens referim a tota aquella forma de relació abusiva en que la dona n'és la víctima d'aquest abús. La violència pot presentar diferents manifestacions: física, psicològica, sexual, emocional, econòmica, etc.

El tipus de violència pot ser en diferents àmbits: en l'àmbit de la parella, àmbit familiar, àmbit laboral, assetjament per raó de sexe, assetjament sexual, tràfic i explotació sexual de dones i nenes, mutilació genital femenina o risc de patir-la, matrimonis forçats, violència derivada de conflictes armats, violència contra els drets sexuals i reproductius de les dones, etc

La incidència de la violència en la nostra societat presenta alts nivells que es van fent visibles, tot i que les dades són difícils d'avaluar perquè és un fet que moltes vegades s'encobreix.

La violència masclista és una vulneració dels drets humans i constitueix un impediment perquè les dones puguin assolir la plena ciutadania, autonomia i llibertat. Des d'una conceptualització de la violència masclista com a fenomen de naturalesa multicausal i multidimensional, la resposta que es dona és global i

integral, mitjançant el desplegament de mesures de caràcter transversal que suposen la col·laboració i la coordinació entre tots els organismes implicats.

La violència contra les dones sol ser fruit d'un tipus de societat i de relacions de parella on l'home considera que té poder sobre la dona, integrant-ho com a model de relació i justificant situacions de domini i de possessió, que provoquen que la relació sigui totalment desigualtaria i perjudicial per a les dones. Ens trobem en un moment en que la incidència dels actes de violència que es produeixen contra les dones, no només en el nostre país, sinó a tot el món, és l'evidència més destacable de la desigualtat existent entre els homes i les dones.

En una situació de violència se sol seguir un procés on al començament de la relació hi ha un període de normalitat, fins que es produeix la primera agressió. Normalment les dones fan una denúncia, llavors l'home demana perdó i sol fer-ho de manera molt impressionant, públicament, fins que la dona retira la denúncia.

A continuació hi ha un període de transició que s'anomena "Lluna de mel", fins que apareix la següent agressió. Llavors a la dona ja li costa més fer una segona denúncia, a causa de molts sentiments de culpabilitat, vergonya, etc.

La violència en la majoria dels casos sol desencadenar lesions físiques o psicològiques greus, essent el seu objectiu el d'ocasionar mal a la víctima. En alguns casos, fins i tot, la mort.

Solen ser processos llargs, on influeixen molts factors: econòmics, emotius, de dependència, etc. També la família hi juga un paper important, perquè l'entorn familiar normalment es divideix, i fins i tot a vegades els agressors fan ús dels nens per a coaccionar a la seva parella.

Hi ha dones que han conviscut amb més d'un agressor. Solen ser dones que els agrada un tipus d'home masculí i que elles creuen que els dona seguretat. L'home agressor no sol canviar, es troben molts casos d'homes que reproduïxen les agressions amb diferents parelles. Adopten un rol de masclisme, consideren que tenen poder sobre la parella i ho tenen molt interioritzat, és difícil de modificar. Els homes agressors solen tenir una vida exterior normalitzada, i a dins de casa es transformen. El maltractador pot ser de qualsevol nivell educatiu i professional: advocats, metges, mestres, peons, comercials. De qualsevol edat i procedència.

El perfil de la dona víctima de violència és molt variat, poden ser dones de diferents edats, i diferents sectors de població.

La informació dels mitjans de comunicació a vegades són perjudicials. Si s'insisteix en el nombre de dones mortes, a les dones els agafa por i això repercuteix en que s'efectuïn menys denúncies. Cal informar a aquestes dones que hi ha molts casos en que la situació s'ha solucionat favorablement, de fet, la majoria que arriben fins al final se'n surten.

Però per una altra banda el ressò mediàtic també ha fet pressió sobre les lleis, i gràcies a això s'ha progressat en l'elaboració de les lleis, i en els serveis d'atenció a la víctima. També ha servit per a informar i sensibilitzar a la societat sobre aquesta greu problemàtica.

Cal detectar la importància i gravetat de la violència contra les dones a la comarca, i les mesures que es duen a terme per a lluitar-hi en contra.

Quan una dona denuncia al seu agressor davant dels Mossos d'Esquadra o bé al Jutjat, pot sol·licitar una ordre d'allunyament, i és aconsellable demanar-la al mateix moment que es fa la denúncia. El Jutjat dicta l'Ordre d'allunyament en un termini de 72 hores des de que es fa la denúncia. Llavors s'estableixen unes mesures de protecció que poden ser penals (prohibició d'apropar-se a la dona, desallotjar a l'agressor del domicili, etc) i altres mesures civils (custòdia dels fills, pensió alimentària, etc).

Les dones víctimes de violència de gènere tenen una sèrie d'avantatges socials en drets laborals i a la Seguretat Social, per exemple, quan una treballadora no pot acudir al seu lloc de treball per anar al jutjat, hi té el dret. També té dret a ajudes específiques si és que no té recursos econòmics.

INSTITUT CATALÀ DE LES DONES **GENERALITAT DE CATALUNYA**

Relació de serveis, programes i accions

En el marc del nou Estatut d'Autonomia de Catalunya, aprovat per la Llei Orgànica 6/2006, de 19 de juliol, la Generalitat de Catalunya té competències exclusives en polítiques de gènere. L'Institut Català de les Dones és l'organisme del Govern que dissenya, impulsa, coordina i avalua les polítiques de dones i per a les dones que desenvolupa l'administració de la Generalitat.

TELÈFON 900 900 120

- L'Institut Català de les Dones subministra materials divulgatius per donar a conèixer la línia 900 900 120 d'atenció permanent a dones en situació de

violència a les entitats, institucions, col·lectius o persones que en vulguin fer difusió. És un telèfon gratuït que atén consultes les 24 hores del dia, sobre temes relacionats amb la violència envers les dones. Un equip de professionals, advocades i psicòlogues que poden expressar-se en molts idiomes (català, castellà, anglès, francès, alemany, rus, romanès, àrab, xinès...)

ACTUALITZACIÓ DE LES RECOMANACIONS SOBRE EL TRACTAMENT DE LA VIOLÈNCIA MASCLISTA ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

- El nou document conté 15 recomanacions i s'adapta a l'evolució dels mitjans en relació al tractament d'aquest tema, així com a les normatives vigents.

EXPOSICIÓ VIOLÈNCIA CONTRA LES DONES: DESMUNTEM MITES?

- Aquesta exposició proposa una revisió d'alguns mites associats a l'amor romàntic i a la violència masclista i, alhora, ofereix idees per a transformar-los i avançar, així, vers unes relacions lliures d'aquesta violència.

ASSEMBLEA TERRITORIAL DE DONES DE LLEIDA

- Pel desenvolupament de la Llei 5/2008 de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista, la qual recull les actuacions que els poders públics catalans han de dur a terme contra aquesta problemàtica per tal d'actuar de manera integral en l'abordatge de totes les seves manifestacions. L'assemblea territorial és un punt de trobada de dones de diferents entitats i associacions per tractar temes, aspectes i recursos interessants per les dones.

CONSELL NACIONAL DE DONES DE CATALUNYA

- El Consell Nacional de Dones de Catalunya (CNDC) és l'òrgan participatiu i consultiu de l'Institut Català de les Dones. Aplega les diferents entitats, associacions, grups i consells de dones del territori català per a aquelles qüestions vinculades al Pla d'actuació del Govern de la Generalitat de Catalunya en matèria de polítiques de dones en els àmbits polític, econòmic, social i cultural. Els seus camps d'actuació tenen relació directa o indirecta amb el reconeixement del paper social i la qualitat de vida de les dones. El CNDC funciona amb grups de treball, una comissió permanent, sessions plenàries i les assemblees territorials. A més, disposa d'un espai virtual privat, integrat a l'e-Catalunya, la plataforma de comunitats virtuals que impulsa la Generalitat de Catalunya, per facilitar la comunicació de les entitats que en formen part. Per accedir-hi cal disposar d'una clau d'accés.

El **CNDC** és membre d'alguns òrgans de participació del Govern de la Generalitat, i està reconegut com a organisme amb estatus consultiu especial del Consell Econòmic i Social de les Nacions Unides. Actualment, el CNDC està format per més de 300 entitats.

CIRCUIT DE LES COMARQUES DE LLEIDA PER A L'ABORDATGE DE LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

- La constitució de la Mesa Institucional del Circuit de les comarques de Lleida per a l'abordatge de la violència masclista amb la participació de totes les institucions del territori, permetrà coordinar l'atenció a les dones víctimes de la violència de gènere. Des dels Mossos d'Esquadra, els jutjats, els ens locals, els Consells Comarcals i les Diputacions entre altres, totes aquestes institucions treballaran per tal de donar un millor servei a les víctimes.

La mesa no només atindrà casos de violència de gènere sinó també conflictes. És un treball en xarxa que permetrà optimitzar els recursos i les tasques dels diferents departaments de la generalitat, altres institucions i tècnics que treballen en aquesta problemàtica. El Govern estableix els objectius de contribuir decisivament a l'eradicació de la violència de gènere a patir d'un model d'intervenció que situï les dones com a subjectes actius de l'atenció; donar una resposta social i institucional integrada i satisfactòria a les dones afectades per la violència masclista; i establir una xarxa territorial i coordinada que vetlli pel desplegament i la millora d'un model d'intervenció integral, tot minimitzant la victimització secundària de les dones en situació de violència de gènere.

PROTOCOL MARC PER UNA INTERVENCIÓ COORDINADA CONTRA LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

- L'abordatge de totes les manifestacions de violència masclista constitueix una de les prioritats polítiques del Govern de la Generalitat, que reconeix el caràcter específic i diferenciat d'aquesta violència i la necessitat d'aprofundir en els drets de les dones per tal d'incloure les seves necessitats i expectatives en l'espai de les polítiques públiques.

El Protocol marc s'està concretant amb el treball en xarxa, a partir de la realitat territorial pròpia i amb el protagonisme de les persones professionals de referència dels serveis específics, i compta amb la complicitat i la participació dels agents socials, sobretot grups de dones, que fa anys que lluiten per una societat lliure de violència.

CONSELL COMARCAL DE L'URGELL

AREA DE PROMOCIÓ I SUPORT A LA DONA
SERVEI D'INFORMACIÓ I ATENCIÓ A LES DONES (SIAD)

Relació de serveis, programes i accions

- Servei gratuït adreçat a les dones, que ofereix informació, orientació i assessorament en tots aquells aspectes de la vida de les dones: en els àmbits laboral, social, personal i familiar, entre altres. S'ofereix, si és necessari assessorament jurídic i psicològic.
- El SIAD de l'Urgell atén les necessitats específiques de les dones, que incrementa l'eficàcia de la sensibilització social, la prevenció, l'atenció i la detecció de la violència masclista.
- El SIAD ofereix un servei d'assessorament jurídic i psicològic gratuït, adreçat a les dones que el requereixin.
- És un servei que garanteix professionalitat i confidencialitat en tot el procés.
- El SIAD està ubicat a la planta baixa del Consell Comarcal i el seu horari és de dilluns a divendres, de 10 a 14 h

OFICINA D'ATENCIÓ A LA VÍCTIMA (OAV CERVERA)

OFICINA DE TÀRREGA

Relació de serveis, programes i accions

- La OAV (Oficina d'Atenció a la Víctima) de Tàrrega existeix des del mes de novembre de 2009.
- Els mossos d'esquadra de Tàrrega actuen en els casos de violència contra les dones en el primer moment, recollint denúncies o anant al lloc dels fets. En el 90 % dels casos es deté l'agressor.
- La comissaria de Mossos d'Esquadra de Tàrrega té una oficina d'atenció a la víctima però depèn orgànicament de la comissaria de Cervera. Per tant, els atestats de Violència Masclista o de Gènere, encara que s'hagin produït a Tàrrega, consten com que han succeït a Cervera.
- Posteriorment la dona víctima de l'agressió és derivada a l'Oficina d'Atenció a la Víctima dels Mossos d'esquadra de Tàrrega, on es fa el seguiment del cas. El que prioritzen en un primer moment és resoldre dubtes. En una situació de violència normalment la víctima està desorientada, no sap què ha de fer i des d'aquest servei fan el possible per a proporcionar tota la informació necessària i que quedin tots els dubtes resolts.
- A vegades la víctima no vol denunciar, llavors els mossos actuen d'ofici, i passen el cas al jutjat. Quasi sempre es deté a la persona denunciada. Només en casos molt lleus no es deté.
- A l'Oficina d'Atenció a la Víctima també fan el seguiment en casos d'agressions sexuals, coacció a la prostitució, agressions a menors, gent gran o persones en situació de vulnerabilitat.

- En cada cas es valorarà la idoneïtat de sol·licitar, juntament amb la denúncia, una ordre de protecció (ordre d'allunyament i d'incomunicació). En alguns casos, encara que la víctima no la sol·liciti, és provable que el Fiscal la consideri oportuna i es dicti la ordre de protecció. També s'informa d'aquesta possibilitat a la víctima.
- Posteriorment s'informa a la víctima el procés de la ordre de protecció i que, un cop dictada, no és possible cancel·lar-la d'immediat, sinó que, la víctima podrà sol·licitar que es revisi però dependrà dels estaments judicials que es mantingui o es cancel·li.
- També s'informarà de la resta de mesures provisionals que acompanyen l'ordre de protecció.
- Mesures de caràcter civil: atribució de la custòdia dels fills, atribució del domicili. (Aquestes mesures tenen una durada de 30 dies però són prorrogables sempre que la víctima iniciï els tràmits de separació).
- Mesures de caràcter penal: prohibició d'apropament a la víctima o familiars, prohibició de residir a una determinada població, etc.

Revisió i valoració dels punts forts i febles de l'àmbit intervenció contra la violència de gènere

Punts forts

*Des de les associacions de dones i del Consell comarcal, s'organitzen activitats per conscienciar a la població sobre la violència: Dia Internacional contra la Violència envers les dones (25 de novembre), Dia internacional de les Dones (8 de març), cicles de conferències de diversos temes, etc.

*Des de l'any 2008 el Consell Comarcal de l'Urgell disposa del SIAD (Servei d'Informació i Atenció a les Dones).

*El SIAD de l'Urgell és un servei que coneixen els ajuntaments, entitats, les associacions de dones i també la població.

*Des de l'Àrea de Suport i Promoció a la Dona es fan campanyes de sensibilització i prevenció de la violència masclista entre la població.

*La població en general està més sensibilitzada envers la greu problemàtica de la violència masclista.

*L'Institut Català de les Dones, que depèn de la Generalitat de Catalunya, realitza una gran tasca de prevenció i sensibilització de la Violència masclista fent campanyes de prevenció, reunions, tallers.

*Actualment hi ha molts recursos a l'abast de la població: SIAD, tel. 900 900 120, Circuit per l'abordatge de la violència masclista, acord per la inserció laboral de dones que han patit violència masclista, etc.

*Als Mossos d'Esquadra de Tàrrrega, hi ha l'Oficina d'Atenció a la Víctima, que és específica per a dones, i persones maltractades o en risc de maltractament.

Punts febles

*Els casos de violència de gènere es perceben com a poc nombrosos, tot i que la gent és conscient que moltes vegades s'amaguen, sobretot en els ambients més rurals.

*A les associacions de dones, que són un puntal a l'hora de dinamitzar els problemes del col·lectiu, no els arriben aquest tipus de queixes.

*Hi ha dones que coneixen casos de violència masclista en els seus municipis, però no ho denuncien per por a possibles problemes amb la família o veïns.

*Els serveis socials tenen pocs recursos i consideren que necessiten actuar de manera més directa, sobretot en els casos d'allotjament.

*És un aspecte que està mancat a la comarca i és molt necessari, cal actuar amb els EAPs, fer xerrades, i incidir en el model de família.

*Hi ha dones que inicien un recurs per necessitat però si han de cercar un altre servei de continuació no l'utilitzen i deixen la necessitat sense cobrir.

3. OBJECTIUS I ACCIONS

Revisió i valoració de les accions proposades en el III Pla de Polítiques de dones de la comarca de l'Urgell(*) i proposta de noves accions a incloure en el IV Pla

(*) Les accions s'han ordenat segons el criteri de prioritat marcat per les persones assistents en la sessió de treball

3.1 Administració pública

Objectiu 1: Fomentar la implementació de polítiques d'igualtat als organismes, institucions i administracions públiques de la comarca.

Accions:

1. Dotar de recursos necessaris a la Comissió de Promoció de la Dona.
2. Crear una xarxa de relació i coordinació entre el Consell Comarcal i els ajuntaments per al seguiment i avaluació de les accions del pla.
3. Difondre aquest Pla de Polítiques de dones, fent-lo arribar als ajuntaments de tots els municipis, entitats, associacions de dones i a la població en general.
4. Organitzar cursos de formació en polítiques d'igualtat per als treballadors/es de les diferents administracions.
 - a. Curs per als polítics/ques.
 - b. Curs per al personal tècnic.
5. Proposar als ajuntaments de la comarca, que no estan adherits al pla de dones, que ho facin per poder optar a les subvencions als ens locals de l'Institut Català de les Dones.

Noves accions:

- Millorar els canals de comunicació entre el Consell Comarcal i els Ajuntaments, a través de la creació d'una xarxa o mitjançant reunions periòdiques per fer treball en equip.
- Difusió entre les diferents administracions locals, de les activitats que es realitzen a nivell comarcal.
- Facilitat i fer difusió del Pla, fent-lo pràctic a nivell comunitari.
- Compartir recursos, materials, coneixements i idees entre Ajuntaments, Associacions i Comissions.
- Fomentar les Associacions de Dones de la comarca i buscar un lideratge entre elles que faciliti la interlocució.

- Fomentar les polítiques d'igualtat i principis sòlids (valors) entre la gent més jove a través de la realització de noves accions..

Objectiu 2: Afavorir la sensibilització en temes d'igualtat d'oportunitats a la població de la comarca, tant a nivell intern com extern.

Accions:

1. Donar a conèixer els diferents serveis municipals i comarcals orientats a les dones.
2. Informar a tots els organismes institucionals, i a tota la població de la comarca, sobre el IV Pla de Polítiques de Dones, així com de totes les accions relacionades amb la igualtat d'oportunitats que es facin en un futur. Es farà arribar la informació mitjançant els mitjans de comunicació comarcals, i també amb cartes a les associacions de dones i altres entitats vinculades.
3. Participar en campanyes de sensibilització per a la igualtat d'oportunitats promogudes per l'administració autonòmica i estatal, fent la difusió a tots els organismes i institucions de la comarca.

Noves accions:

- Facilitat material per les diferents campanyes i utilitzar els medis tècnics (xarxes socials) per arribar a les edats més joves.*
- Fomentar la participació de la joventut en les accions que es fan mitjançant les noves tecnologies.*
- Encoratjar a les dones a fer el que vulguin i el que sentin. Que no se creguin pressionades per ningú.*
- Fer difusió del que són les polítiques de dones ja que se solen relacionar amb les Associacions de Dones.*
- Captar les inquietuds de les diferents franges d'edat de les dones.*
- Vincular a altres sectors per crear dinàmiques més transversals (joventut – serveis socials).*

3.2 Participació i Associacionisme

Objectiu 1: Recolzar les associacions i proposar mesures i recursos per a la continuïtat i la millora de les tasques realitzades.

Accions:

1. Gestionar els tràmits per a poder oferir més recursos econòmics i estructurals a les associacions de dones.
2. Mantenir el servei d'atenció i informació a les dones (SIAD), amb un servei

especialitzat i atès per professionals especialitzades en temes laborals, assessorament legal i psicològic.

4. Conscienciar als organismes de l'administració autonòmica de la problemàtica específica de les dones i de les associacions a les comarques rurals.

5. Aprofitar el potent sistema associatiu que existeix, utilitzant-lo com a mitjà de comunicació i informació a les dones de la comarca, proporcionant els recursos necessaris.

Noves accions:

- *Unir recursos de les diferents entitats ja siguin humans o materials.*
- *Facilitat l'accés a ajuts i subvencions per la realització d'activitats.*
- *Xerrades informatives amb especialistes sobre temes relacionats amb la dona i que són del seu interès.*
- *Realitzar accions perquè les dones joves s'impliquin més en les Associacions de Dones.*
- *Fer activitats de voluntariat i altres més lúdiques.*

Objectiu 2: Promoure l'accés de les dones a la participació en els diferents àmbits de la vida ciutadana (social, cultural, laboral, econòmica, i política).

Accions:

1. Potenciar en les reunions informatives la participació de les dones en els òrgans de govern de les mateixes associacions, així com la possibilitat d'organitzar diferents actes a part de participar-hi.
2. Donar a conèixer a tota la població el teixit associatiu existent i les activitats i accions que es duen a terme, mitjançant els mitjans de comunicació comarcals.

Noves accions:

- *Realitzar les activitats en horaris compatibles amb la vida laboral.*
- *Potenciar l'associacionisme ja que és un bon recurs i actualment perd el sentit.*
- *Mantenir els cursos que s'organitzen.*
- *Donar més informació a les Associacions de les activitats que es realitzen.*
- *Realitzar accions consensuades entre el col·lectiu de dones, l'Ajuntament i el Consell Comarcal.*
- *Més interrelació i coordinació entre les diferents administracions i entitats locals, per tal de treballar en la mateixa direcció i alhora evitar duplicitat.*

3.3 Cultura i Oci

Objectiu 1: Promoure la perspectiva de gènere en les activitats i actes culturals, potenciant la cultura feta per dones i sobre dones.

Accions:

1. Informar dels cursos de creació artística que es duen a terme des de les associacions de dones.
2. Incorporar la dimensió de la igualtat d'oportunitats en tots els actes culturals de la comarca.
3. Programar els actes culturals en horaris que facilitin la participació de les dones de totes les edats.
4. Promoure estudis d'investigació sobre el paper de la dona al llarg de la història de la comarca.
5. Crear un concurs de creació literària, que contempli relats fets per dones, amb la posterior publicació d'un llibre que reculli totes les creacions.
6. Fer un estudi sobre les dones cèlebres de la comarca, que inclogui un inventari de carrers amb nom de dona.
7. Proposar als diferents ajuntaments de cada municipi la incorporació de noms de dones cèlebres de la comarca als nous carrers.
8. Organitzar un Homenatge a la Dona en els municipis definint l'objectiu i la finalitat de forma clara i objectiva.

Noves accions:

- *Respecte al punt 1, fer una plataforma digital que reculli tot el que es fa a la comarca. Que tothom pugui penjar les seves actuacions.*

3.4 Educació

Objectiu 1: Fomentar el tractament de la igualtat de gènere a les escoles i instituts, intentant canviar els valors i estereotips socials per a promoure la igualtat en un futur i prevenir la violència contra les dones.

Accions:

1. Afavorir l'educació en igualtat d'oportunitats entre els nenes i les nenes des de la primera infància, fomentant una veritable coeducació a les llars d'infants.
2. Reforçar el treball amb famílies en diferents sectors de població, organitzant xerrades informatives des dels centres educatius.

3. Reforçar l'educació en valors als Plans d'Acció Tutorial als instituts.
4. Coordinar els diferents instituts per a desenvolupar activitats de promoció de la igualtat, contractant entitats especialitzades que ja treballen en aspectes de prevenció i educació en valors.
5. Incorporar la perspectiva de gènere de manera transversal als programes educatius.
6. Aplicar la temàtica de la igualtat de gènere a fora de l'aula, programant activitats fora dels centres.
8. Promoure que els ajuntaments de la comarca que disposin d'una biblioteca o un espai privat, creïn un servei de ludoteca per a dur a terme activitats de lleure per a nenes i nens, en horaris extra-escolars.
9. Treballar la igualtat de gènere a les escoles de primària, incidint en la igualtat en els jocs de pati.

Noves accions:

- *Impulsar, mitjançant un concurs literari i/o plàstic la igualtat de gènere per als centres escolars.*
- *Fer difusió i informar del Pla de Polítiques de Dones per tal de poder-ne fer ús.*
- *Fer que els espais de jocs per a nenes i nens siguin comuns i no separatistes.*
- *Formació d'inclusió a famílies magrebines o ètnia gitana.*
- *Accions consensuades entre els Centres educatius, els Ajuntaments i el Consell Comarcal per tal de no solapar-se ni duplicar.*

3.5 Formació

Objectiu 1: Garantir l'accés a la formació professional a les dones de la comarca, amb la finalitat de millorar la seva ocupabilitat.

Accions:

1. Promoure la formació en tots els àmbits al col·lectiu de dones, posant especial èmfasi a les dones majors de 40 anys i a les dones que viuen en zones rurals aïllades.
2. Dissenyar i gestionar activitats de formació contínua en funció de les necessitats detectades en l'estudi.
3. Dissenyar i gestionar formació professional ocupacional en sectors on les dones es troben subrepresentades i en sectors emergents de la comarca.

4. Sensibilitzar a les empreses sobre la importància de la formació contínua dels treballadors i treballadores, de qualsevol categoria professional.

Noves accions:

- *Realitzar formació específica per als equips docents.*

Objectiu 2: Treballar per a la igualtat d'oportunitats entre els homes i les dones per a incorporar-se al món laboral.

Accions:

1. Incentivar al col·lectiu de dones a l'autoocupació, mitjançant la difusió dels serveis i ajuts que s'ofereixen, i la formació i assessorament per a la creació del seu propi negoci.
2. Crear una Borsa de Treball a nivell comarcal, que contacti amb totes les empreses i ofereixi el servei d'intermediació.
3. Informar a les dones sobre les possibilitats d'accés al món laboral i dels serveis que s'ofereixen a nivell comarcal.
4. Establir col·laboracions amb les associacions d'empresàries existents a la província, mitjançant xerrades informatives o jornades tècniques, per a promoure l'associacionisme empresarial i l'autoocupació.
5. Crear un programa d'orientació i inserció laboral específic per a dones.

Noves accions:

- *Implementar les accions revisades del Pla de Polítiques de dones.*

Objectiu 3: Treballar per a promoure l'ús del llenguatge no sexista en totes les comunicacions.

Accions:

1. Realitzar cursos de formació de manera sectorial per a sensibilitzar en l'ús del llenguatge no sexista. Cursos adreçats a:
 - a. Administració.
 - b. Personal de comerç.
 - c. Associacions.
 - d. Mitjans de comunicació.
 - e. Empreses de publicitat i arts gràfiques.
2. Sensibilitzar a tota la població mitjançant xerrades informatives sobre l'eliminació del masclisme en el llenguatge.

3. Fer difusió de publicacions sobre l'eliminació del llenguatge sexista a totes les entitats comarcals.

Noves accions:

- A l'acció 1, afegiria els centres educatius, doncs sempre està bé refrescar algunes coses que amb els pas dels dies poden quedar oblidades.

- Creació i difusió de materials educatius (contes, històries, vídeos...) per als escolars i treballar-ho en els plans tutorial.

Objectiu 4: Proposar mesures que ajudin a millorar la capacitat de desplaçament de les dones de la comarca, per tal de formar-se.

Accions:

1. Reforçar la xarxa de transport públic per als municipis de la comarca que tenen mancances en aquest servei.

Noves accions:

- Millorar la xarxa de transport públic i que hi hagi desplaçament per a tothom.

- Donar facilitats econòmiques per al trasllat d'aquestes dones en els desplaçaments per formar-se.

Objectiu 5:Ajudar al col·lectiu femení a comunicar-se i interrelacionar-se amb la societat.

Accions:

1. Crear espais de trobada i interrelació obertes a tothom, però enfocat a les dones, amb l'ajut de les diferents entitats.

2. Promoure que les dones ampliïn la seva xarxa de relacions mitjançant activitats concretes.

Noves accions:

- Celebració en dates senyalades (dia de la dona treballadora o similars) amb activitats de cloenda de cursos de formació, o jornada temàtica que inclogui els diferents temes tractats anteriorment amb activitats literàries o interpretatives.

- Creació d'una figura externa que dinamitzés amb històries, representacions, taules rodones, xerrades..., la participació de les dones i expliquessin les seves vivències.

- Promoure la participació de les dones novingudes en clubs de lectura fàcil.

- Organitzar activitats complementàries de dinamització lingüística, sortides culturals, etc. amb les dones novingudes i fomentar la seva participació.

- Promoure la participació de les dones novingudes en el voluntariat per la llengua.

Objectiu 6: Impulsar l'accés de les dones a les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC)

Accions:

1. Organitzar cursos de formació per a l'aprenentatge de les TIC.
2. Fomentar l'accés a les TIC mitjançant els recursos disponibles des de les associacions de dones, i des dels organismes que ja existeixen.
3. Impulsar que cada associació de dones de la comarca creï la seva pròpia pàgina web o blocs, així com que estiguin presents a les xarxes socials com Facebook o Twitter.

Noves accions:

- *Insistir a les companyies subministradores en la qualitat del servei per a tenir una bona xarxa comunicativa arreu del territori.*
- *Impulsar l'accés a les TIC per a tothom.*

3.6 Treball

Objectiu 1: Treballar per a fomentar la igualtat en les condicions laborals de les dones i els homes.

Accions:

1. Informar a les empreses sobre els Plans d'Igualtat a Empreses i relacionar en un llistat totes les que en tenen.
2. Sensibilitzar a les empreses de recursos humans i les empreses de treball temporal, mitjançant material divulgatiu.
3. Fer jornades de sensibilització per a dones i homes amb l'objectiu de fer veure la necessitat de lluitar pels seus drets.
4. Interactuar amb l'associació FUNDE de Lleida (formada per dones empresàries, executives i professionals), per poder realitzar accions conjuntament.

Noves accions:

- *Crear la figura d'Agent d'Igualtat en el Consell Comarcal de l'Urgell.*
- *Realitzar el Pla d'Igualtat al Consell Comarcal.*
- *Promoure la creació d'accions conjuntes per al foment de la igualtat laboral entre dones i homes.*
- *Realitzar càpsules temàtiques dirigides a persones novingudes per tal d'informar del context laboral (drets, deures).*

- Promoure xerrades i actes on es treballin i es trenquin estereotips de gènere associats a la feina.

- Sensibilitzar a les dones de la necessitat de formació.

Objectiu 2: Promoure el desenvolupament de projectes destinats a crear ocupació en diferents àmbits que incloguin sectors emergents i d'altres sectors.

Accions:

1. Promoure Plans d'Ocupació destinats a l'elaboració dels estudis d'investigació proposats, relacionats amb el III Pla de Polítiques de dones de la comarca de l'Urgell.

Noves accions:

- Creació de llocs de pràctiques destinats a aquelles dones que no han tingut una primera experiència laboral.

- Posar en valor el currículum ocult d'aquelles persones que gaudeixen de formació / experiència professional en el seu país d'origen que és diferent del que resideixen actualment (facilitar l'homologació de títols, etc).

Objectiu 3: Facilitar la conciliació laboral i familiar, i descarregar les dones de les responsabilitats familiars, per afavorir el seu desenvolupament professional.

Accions:

1. Elaborar una campanya de sensibilització sobre el repartiment de les tasques de la llar dins el domicili.

2. Informar a les empreses de les mesures de conciliació i dels beneficis que comporten.

3. Premiar a les empreses que impulsin mesures de conciliació, mitjançant un reconeixement públic.

4. Proposar l'ampliació dels horaris de les llars d'infants, o crear serveis nous que cobreixin els horaris extraescolars, per vacances i en les activitats formatives o culturals per a facilitar la participació de les dones.

5. Impulsar el servei de llars d'infants a les empreses o entitats públiques grans.

Noves accions:

- Proposar a les empreses cobrir un lloc de treball amb dues persones. Se'n beneficien les persones treballadores i les empreses.

3.7 Salut i qualitat de vida

Objectiu 1: Promoure una atenció integral a les dones, i treballar per millorar els serveis sanitaris de la comarca.

Accions:

1. Informar de tots els serveis de ginecologia i planificació familiar, tant públics com privats de la comarca, de la ciutat de Lleida, i de les comarques properes.
2. Augmentar el nombre d'hores d'atenció ginecològica al CAP de Tàrrrega.
3. Impulsar la creació d'un Centre de Planificació Familiar a la comarca.
4. Donar a conèixer el Servei de Suport en el Dol.

Noves accions:

- *Que es tinguin en compte les dones joves en les activitats que es realitzin.*
- *Realització de xerrades i assessorament als Instituts sobre temes de sexualitat, violència de gènere, autoestima...*
- *Fer realitat el programa d'atenció a joves i famílies en l'àmbit d'assessorament psicològic i educatiu (Joventut).*
- *Treballar amb les Associacions de Dones de la comarca el projecte de micro xarxes de dol.*

Objectiu 2: Contribuir a la millora de la salut sexual i reproductiva.

Accions:

1. Programar un seminari anual per a informar sobre els riscos sanitaris de les dones.
2. Elaborar material informatiu sobre educació sanitària per al grup d'edat de dones en la menopausa i en edat jove.
3. Desenvolupar cursos de temes relacionats amb la salut de les dones i dels infants i adolescència.
4. Establir un protocol de coordinació entre els diferents serveis que tenen relació amb la salut de les dones.

Noves accions:

- *Tallers i dinàmiques grupals sobre aspectes que promoguin la salut femenina adaptat a diferents edats.*

Objectiu 3: Ajudar a accedir a un habitatge que sigui adequat a les necessitats dels col·lectius de dones amb dificultats socioeconòmiques.

Accions:

1. Treballar conjuntament amb els organismes responsables per augmentar, en la mesura que sigui possible, les ofertes d'habitatges d'iniciativa pública, especialment de lloguer. El treball amb habitatge és difícil en l'àmbit de la joventut.
2. Informar a les empreses constructores sobre els nous models familiars i les noves necessitats, amb l'objectiu de sensibilitzar-los per a que s'adaptin les habitatges, tant per als nous models, com per eliminar les barreres arquitectòniques per a persones discapacitades.

Objectiu 4: Millorar la situació dels col·lectius de dones amb necessitats específiques.

Accions:

1. Informar i orientar a les dones sobre els recursos socials de que disposen.
2. Elaborar un registre de demandes i necessitats de les dones comú a tots els organismes de serveis socials, aglutinant tota la informació en una base de dades.
3. Revisar i mantenir els criteris de gestió dels recursos destinats, per afavorir els col·lectius més necessitats amb perspectiva de gènere.
4. Prioritzar les dones soles i/o amb càrregues familiars en els ajuts de l'administració.
5. Eliminar progressivament les barreres arquitectòniques dels edificis institucionals.
6. Sensibilitzar a les empreses sobre la inserció de dones amb discapacitats o problemes socials.
7. Donar suport a les institucions per a que facin cursos de formació destinats a les famílies de persones amb discapacitat, per intentar reduir el sobreproteccionisme i impulsar la participació en la vida col·lectiva d'aquestes dones.

Noves accions:

- Treballar, des del SIAD i Joventut, amb adolescents en l'assessorament psicològic.
- Afavorir els recursos existents (parcs d'exercici) i potenciar que tothom en faci ús.

Objectiu 5: Treballar per proporcionar atenció adequada al col·lectiu de dones grans.

Accions:

1. Facilitar i donar suport a les iniciatives per a organitzar activitats per a les dones grans.
2. Utilitzar els serveis de voluntariat per a tasques de suport a dones grans que viuen soles (ajudar en la neteja, en les compres, etc.).

3. Fer tallers i cursos sobre temes de salut que afectin especialment la gent gran.

Objectiu 6: Promoure els canvis en el repartiment de tasques i usos del temps

Accions:

1. Promoure la conciliació de la vida personal, laboral i familiar, i la coresponsabilitat des de tots els àmbits.

2. Realitzar xerrades sobre els usos del temps i el repartiment de tasques incidint en els col·lectius més joves: escoles, instituts i llars d'infants, així com associacions de joves, de dones, etc.

3. Aplicar la perspectiva de gènere sobre les accions de consciència que es realitzin.

Noves accions:

- Realitzar actuacions per implicar més als joves en la realitat actual.

3.8 Immigració i cohesió social

Objectiu 1: Treballar i donar suport a les necessitats específiques del col·lectiu de dones immigrades, des de la perspectiva dels seus orígens i condicions particulars

Accions:

1. Estudiar les necessitats específiques de les dones immigrades de la comarca, mitjançant enquestes.

2. Crear cursos de formació professionals dirigits a col·lectius de dones immigrades.

3. Fer una campanya de sensibilització per a empresaris i empresàries, per a incentivar les ofertes de treball per a dones reagrupades que no tenen permís de treball.

4. Crear una borsa de treball per a dones immigrades amb o sense permís de treball, amb un servei de mediadors/es.

5. Impulsar l'accés a la formació de les noves tecnologies per afavorir la seva promoció personal i social.

Noves accions:

- Adaptar els cursos a les necessitats reals de les dones (horaris de la formació...)

- Fomentar l'associacionisme de les dones immigrades.

Objectiu 2: Fomentar la integració social de les dones immigrades en la vida social i col·lectiva de la comarca.

Accions:

1. Promoure el coneixement de la llengua catalana en el col·lectiu de dones immigrants, millorant el servei existent.
2. Informar a les dones de totes les activitats i cursos de formació, des de diferents canals, per exemple fent arribar els tríptics des de les escoles.
3. Organitzar activitats culturals que motivin les dones immigrades a participar.
4. Col·laborar amb els actes i activitats organitzades des del Pla d'Immigració del Consell Comarcal de l'Urgell que promou també, la integració de les dones.
5. Estimular l'accés al teixit social del territori i a la participació en els actes que es realitzen (festes populars, conferències, cursos...)
6. Atenció preferent a les dones joves migrades (de 16 a 20 anys) per facilitar l'accés als recursos socials, formatius, educatius i laborals amb la finalitat d'evitar situacions d'exclusió social per manca d'oportunitats d'integració.

Noves accions:

- *Assessorar a les dones novingudes en matèria de permisos d'estrangeria, novetats legislatives...*

3.9 Intervenció contra la violència de gènere

Objectiu 1: Treballar per prevenir la violència de gènere com a element opressor envers les dones.

Accions:

1. Continuar oferint el servei d'assessorament jurídic i psicològic, des del SIAD de l'Urgell (Servei d'Informació i Atenció a les Dones).
2. Formació especialitzada pels responsables del SIAD de l'Urgell, en temes de violència masclista.
3. Impulsar la participació en cursos o seminaris del personal que atén casos de violència.
4. Fer arribar els serveis d'atenció als diferents municipis de la comarca, de manera itinerant, a fi de que com a mínim un cop al mes a cada municipi puguin gaudir d'assessorament i orientació.
5. Avaluar el protocol d'actuació a través d'un sistema de seguiment.
6. Revisar i actualitzar el protocol del 2009 de prevenció de la mutilació genital femenina.

7. Participar en els actes i les formacions que s'organitzen des de l'Institut Català de les Dones i d'altres entitats, (Circuit per a l'abordatge de la violència masclista, cursos, jornades, etc)

8. Coordinació amb els agents públics que tenen relació amb la violència masclista (Mossos d'Esquadra, Sanitat, Educació, Justícia...)

Objectiu 2: Conscienciar a la comunitat de la problemàtica social de la violència contra les dones

Accions:

1. Participació activa de tots els instituts i escoles amb les campanyes de prevenció de la violència de la Generalitat de Catalunya.

2. Organitzar xerrades informatives als instituts des del Servei d'Atenció a les Víctimes dels mossos d'esquadra.

3. Treballar conjuntament amb les diferents àrees del Consell Comarcal per conscienciar sobre la violència masclista: joventut, educació, pla d'immigració, etc

4. Incloure en el programari d'educació en valors el tema de la violència contra les dones a escoles i instituts.

5. Impulsar la informació i sensibilització a través dels mitjans de comunicació comarcals (revistes, ràdio).

6. Organitzar xerrades informatives a les associacions de dones de la comarca, i a tota la resta d'associacions.

7. Promoure campanyes de prevenció de la violència dirigides a la població general, per exemple dins els actes de Commemoració del Dia Internacional contra la violència envers les dones (25 de novembre)

8. No només conscienciar a les dones, si no també als homes, del fenomen de la violència masclista.

Noves accions:

- Des del Consell Comarcal, realitzar alguna actuació a nivell comarcal en contra de la violència de gènere, tipus campanya informativa i de sensibilització.

4. SEGUIMENT I AVALUACIÓ

4.1 Seguiment

El seguiment és de vital importància en tot el procés per conèixer els resultats de la implementació del Pla en el territori. Per aquest motiu és necessari disposar d'un procediment de recollida de les dades que resulti el més senzill possible alhora que ràpid i un eina competent. El seguiment el durà a terme la persona responsable del Servei d'Informació i Atenció a les Dones, qui haurà de coordinar les diferents unitats i persones implicades, gestionar els pressupostos atenent la partida econòmica existent, i assignar els recursos necessaris per a cada una de les activitats. S'haurà de controlar el compliment del calendari previst i la seva eficàcia, i proposar mesures correctores quan es detectin errors. Per tal de poder realitzar aquest seguiment es proposen les següents fitxes.

FITXA DE SEGUIMENT	
ACCIÓ	
Àmbit	
Descripció de l'acció	
Data d'inici	
Data de finalització	
Persones destinatàries	
Responsables d'implantació	
Valoració de l'acció	
Suggeriments de millora	
Observacions	

Per un correcte seguiment de les accions proposades cal un sistema d'indicadors que permeti analitzar el funcionament de les accions que es realitzen per a cadascun dels objectius plantejats en el Pla. És necessari, alhora que molt important, definir i prioritzar aquests indicadors tenint en compte el que es necessita treballar en cada moment. La definició de cada indicador en funció dels objectius de cada àmbit es visualitzarà en la següent fitxa. Existeix la possibilitat de fer ús de diferents indicadors per un mateix objectiu, per tal de fer una anàlisi més acurada si és necessari.

INDICADOR	
Definició	
Objectiu	
Importància	
Fonts d'informació	

4.2 Avaluació

Al final de cada any cal avaluar quines accions s'han realitzat de cadascun dels àmbits i si les accions desenvolupades han contribuït a reduir les desigualtats en els aspectes proposats. Per fer-ho, caldrà realitzar un diagnòstic simplificat, centrant-lo en els aspectes que afecten a les accions definides al pla, mitjançant la informació recollida en la fase de seguiment.

Es durà a terme **una reunió anual**, que estarà coordinada per la persona responsable del Pla, amb totes les persones implicades en l'execució de les accions. En aquesta reunió s'analitzaran i valoraran les accions executades mitjançant les fitxes de seguiment i es tindran en compte les opinions de totes les persones implicades: responsables, executores i destinatàries. L'objectiu de la reunió és dur a terme les modificacions pertinents, eliminant aquelles accions que no han aconseguit el seu objectiu i reforçant, ampliant o incorporant noves accions.

L'avaluació, entesa com a eina de gestió, suposa definir de manera clara i realista els objectius que es persegueixen en el Pla de polítiques de dones i utilitzar-la com l'instrument que permet recollir de manera periòdica les qüestions que es desvien dels objectius i aquelles que s'han desenvolupat pel seu èxit aconseguint.

Els indicadors d'avaluació que es tindran en compte en l'avaluació anual i final seran els següents, i es planteja una avaluació que tingui presents tres punts de vista:

- A) Avaluació de la implementació: conèixer COM s'està executant el Pla i les línies de treball específiques. I conèixer les actuacions concretes que se'n deriven de la implementació del pla i el funcionament de les estructures.
- B) Avaluació d'Objectius: aquesta avaluació ens permetrà conèixer en quina mesura s'han assolit els objectius previstos al Pla.
- C) Avaluació de l'impacte: que permetrà conèixer en quina mesura la implementació del Pla ha suposat una millora en la situació de les dones a la comarca.

Indicadors d'avaluació	2017	2018	2019	2020	Total
Avaluació de la implementació					
Nombre de reunions realitzades per activar les accions					
Nombre de reunions realitzades amb les entitats de cada àmbit					
Nombre de reunions realitzades amb els Ajuntaments de la Comarca					
Nombre d'accions inserides en el document de seguiment					
Nombre de serveis implicats					
Nombre de persones implicades					
Documents elaborats					
Avaluació dels objectius					
Nombre d'accions realitzades per objectiu					
Nombre de materials elaborats per objectiu					
Nombre i tipus de serveis implicats					
Nombre de persones beneficiàries					
Avaluació de l'impacte					
Qüestionaris d'avaluació					
Memòries tècniques					

Aquesta taula d'indicadors és una primera proposta que cal anar adequant a mesura que s'implementa el Pla, una eina que també ha de ser dinàmica i àgil i que ha de respondre a criteris d'efectivitat per poder comprovar l'implementació, el compliment d'objectius i l'impacte al territori.

5. VALORACIÓ

5.1 Aportacions i valoracions de les persones participants en l'elaboració del PPD-CU

Els **Ajuntaments** comenten sobre la necessitat de compartir el material i informar de les accions a realitzar per evitar duplicitat i malversar recursos. En aquest aspecte es podria tenir en compte aquell material itinerant per poder compartir. Comenten, respecte al III Pla de polítiques de dones, que era poc pràctic i estan d'acord en que seria interessant gestionar la informació i millorar la comunicació. Proposen realitzar dues trobades a l'any i posar en marxa una xarxa per tal de comunicar-se i informar-se de les diferents activitats. Un dels temes que els preocupa en especial és la joventut i voldrien cercar els mitjans adequats per tal de fer-los partícips de les activitats i atansar-los valors tan importants com el respecte, la tolerància i la responsabilitat. S'apunta també el fet de que cal escoltar més als joves per tal de que puguin dir la seva.

Al **Consell Comarcal** no hi ha la figura d'Agent d'Igualtat i no es pot realitzar tasques d'informació a les empreses sobre els Plans d'Igualtat o de sensibilització mitjançant material divulgatiu. Sí que hi ha però, l'àrea de promoció econòmica que es dedica, entre altres, a informar a les persones emprenedores tant dones com homes i l'àrea de joventut que fa difusió de les ofertes de treball de la comarca i altres que li arriben, a les persones joves.

Les **Associacions de Dones** estan en hores baixes. Les persones que prenen les iniciatives i organitzen les activitats són grans i no hi ha continuïtat cap a la gent més jove i algunes de les associacions no organitzen activitats per falta de participació i manca de recursos. El principal problema de les entitats de dones, a banda de l'edat avançada, és la manca de recursos econòmics i la desmotivació de les dones en organitzar activitats sense que hi hagi participació.

Dins l'àmbit de l'**Educació i Formació**, els Centres educatius són qui garanteixen l'accés a la formació professional a les dones de la comarca. Els centre privats promouen la formació, en tots el àmbits al col·lectiu de dones, posant especial

atenció a les dones majors de 40 anys. A nivell comarcal es fa formació en temes d'emprenedoria i per a empreses.

Un dels centres formatius de Tàrrrega ha realitzat una detallada aportació i valoració referent a l'àmbit formatiu. Comenta sobre el paper de les escoles que és importantíssim però també cal valorar la família directa, la cultura, el nivell educatiu familiar o el de les amistats. Realitza una constructiva valoració als continguts de l'anterior Pla i als materials utilitzats per la realització d'aquest IV Pla.

Des del **Consorci de Normalització Lingüística** no s'està d'acord en que s'hagin de fer cursos de formació de manera sectorial per a sensibilitzar en l'ús del llenguatge no sexista ni sensibilitzar a tota la població mitjançant xerrades informatives sobre l'eliminació del masclisme en el llenguatge. El principal objectiu és treballar per promoure la formació en llengua catalana entre les dones nouvingudes.

Em l'àmbit de la formació lingüística i de l'ús de la llengua catalana, és primordial afavorir l'accés de les dones nouvingudes a aquesta formació.

Des de l'àmbit de **Treball**, i concretament l'OTG, remarca la importància que té l'educació i la formació per tal que la dona tingui més oportunitats laborals. Des de l'OTG tenen en compte aquestes aspectes i valoren les aptituds i l'actitud de la persona i no pas el sexe.

Respecte a les borses de Treball no està d'acord en que siguin solament per a dones. Cal fer ressò entre les empreses i a les persones que gestionen els processos de selecció, que l'important és la persona per la seva formació i aptitud, no pel seu sexe.

En quan a les dones nouvingudes, comenta que el coneixement de la llengua del territori és fonamental per tal que es puguin obrir les portes laborals.

Referent als estudis d'investigació per promoure Plans d'Ocupació considera que hi ha un ampli ventall d'estudis al respecte i el que cal és posar-ho en pràctica. Es pot començar fent petites accions i no sols a Tàrrrega, sinó descentralitzades pel territori comarcal.

El tema de la conciliació també és d'ampli debat i les dones són les majoritàriament afectades però premiar a les empreses que impulsin mesures de conciliació, mitjançant un reconeixement públic, no ho veu com una acció avantatjosa ja que les empreses, aquest reconeixement, no el veuen com un benefici.

L'Àrea de Serveis Socials del Consell Comarcal comenta respecte a l'àmbit de **Salut i Qualitat de vida** que s'ha elaborat i aprovat el "Protocol d'atenció a les dones en situació de violència masclista". Les accions properes és aplicar-lo i principalment potenciant la coordinació amb totes les institucions i agents que intervenen.

En l'àmbit de la **Intervenció contra la Violència de Gènere** caldria una millor coordinació entre el Consell Comarcal i la resta d'entitats per saber quines actuacions s'ha realitzat i no solapar-se. Juntament amb l'Àrea de Joventut del Consell Comarcal es fa sensibilització als instituts i escoles amb campanyes de prevenció de la violència i també s'organitzen xerrades informatives als instituts i a les Associacions de Dones des del Servei d'Atenció a les Víctimes dels mossos d'esquadra.

La Policia Local explica que s'encarreguen de controlar i derivar al Mossos d'Esquadra quan hi ha una denúncia o a l'assistent social en altres casos. Des del CAP comenten que hi ha sobretot problemes de violència amb les famílies nouvingudes, principalment les musulmanes.

Seria interessant, en aquest àmbit, fer tallers a les escoles de prevenció de la violència. La publicitat no ajuda gens en aquest aspecte. A nivell comarcal es fan xerrades sobre la violència de gènere però en grups reduïts i aquesta informació no arriba a tothom i menys a les persones que més ho necessiten. Seria bo d'extrapolar, tot el que es fa a Tàrrrega, cap a la resta de poblacions. També caldria que els recursos que existeixen per aquest àmbit fossin més propers.

Es troben també en maltractament i/o violència de menors cap als progenitors i alguns casos en la tercera edat.

Comentaris sobre les sessions de treball:

- La metodologia de revisió i proposta d'accions a través de les fitxes de treball ha estat positiva perquè ha afavorit la reflexió personal sobre els temes.

- La metodologia de revisió ha estat molt adequada. Ha estat guiada i ben conduïda. S'han elaborat materials que han permès opinar sobre l'àmbit de manera fàcil. És molt positiu fer valoracions multidisciplinàries ja que aporta una visió global del problema. L'únic punt feble que puc destacar és que si el qüestionari s'hagués entregat prèviament, ens l'haguéssim pogut preparar i potser hi faríem més aportacions que d'altra manera no hi pensem.

- Es valora molt positivament el fet de treballar en xarxa i en diferents àmbits, la qual cosa afavoreix que es pugui arribar d'una manera més homogènia en polítiques d'igualtat. Potser seria interessant que es pogués fer una petita posada en comú de les accions dels diferents àmbits per si es pot generar una mica de debat al respecte i incloure noves idees.

5.2 Agraïments

Aquest IV Pla de Polítiques de Dones a la comarca de l'Urgell és el resultat de les aportacions, valoracions, experiències i opinions de les persones que hi han participat. Volem donar les gràcies a Ajuntaments i Entitats Municipals Descentralitzades (EMD) de la comarca de l'Urgell, a les Associacions de Dones, a les Escoles, Col·legis, Instituts, Centres de les zones escolars rurals (ZER) i altres Centres i Recursos educatius, a l'Oficina de Treball de la Generalitat i l'Associació Alba de Tàrraga, a ASPID, als Centres d'Atenció Primària de Bellpuig i Tàrraga, al Servei de Suport al Dol i Creu Roja de Tàrraga, als Mossos d'Esquadra de Tàrraga i la Policia Local de Tàrraga i Bellpuig, a tot el personal tècnic que treballa en els diferents àmbits d'actuació del Consell Comarcal de l'Urgell, a l'Institut Català de les Dones i a totes les persones que d'alguna manera estan vinculades a aquest IV Pla.

Agraïm a tothom l'esforç i la implicació que heu tingut per a fer realitat aquest IV Pla de Polítiques de Dones a la comarca de l'Urgell i esperem que les accions redactades per la millora de la igualtat i la no discriminació, es puguin realitzar en la seva gran majoria.

Aquest IV Pla de Polítiques de Dones de la comarca de l'Urgell és una iniciativa del Consell Comarcal de l'Urgell i ha estat elaborat per la entitat Òptima Business Consulting, SLU.

Tàrraga, març de 2017